

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Varočnina znana mesečno ali št. —
Za inozemstvo Din 40.—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126,
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Novi pakt četvorice

Pogodba o sodelovanju med štirimi evropskimi velesilami, Francijo, Anglijo, Italijo in Nemčijo, je končno podpisana. Malo je menda mednarodnih akcij, ki bi v času svojega razvoja naletele na toliko zaprek in doživele toliko sprememb, kakor se je to zgodilo z Macdonaldovo in Mussolinijevu pobudo za ta pakt četvorice. Od prvotnega načrta je sedaj ostal samo še okvir, dočim je vsebina bistveno drugačna.

Rimska pobuda je v svoji prvotni osnovi, v kolikor je njeno bistvo sploh prodrla v javnost, upravičeno vzbudila ogorčenje in odpor v svetu, zlasti med takimi znanimi »manjšimi« in »malimi« državami. Njenemu cilju, zagotoviti Evropi vsaj za deset let mir in s tem omogočiti delno razorožitev, seveda ne bi nihče nasprotoval, saj si miru žele pač vsi narodi. Nesprejemljiva pa sta bila način in cena, kako naj bi se ta veliki in lepi cilj dosegel. Macdonald in Mussolini sta si »pacifikacijo« Evrope zamislila dokaj enostavno. Štiri velesile naj bi suvereno odločale o vseh evropskih zadevah, torej tudi o onih, pri katerih se menda življenjsko interesirane druge države. Direktorij četvorice bi krojil usodo vsej Evropi po svoji uvidenosti. Prav nič niso prikrivali, da imajo v načrtu tudi revizijo raznih državnih mej, ki po zatrevanju revizionistov in revanšistov baje ovirajo evropsko konsolidacijo in ogražajo mir. Kaj bi to pomenilo zlasti za Malo antanto in Poljsko, proti katerima so pred vsem naperjeni topovi tujega imperializma, spoznamo že iz samega dejstva, da bi bila Francija, edina iskrena zagovornica mednarodne pravice, v direktoriju osamljena. Račun za tako »urejevanje« Evrope bi plačala skoro izključno Poljska in države Male antante.

Težko si je zamisliti, kako so mogli biti iniciatorji prvega predloga za pakt četvorice tako naivni in pričakovati, da se bodo države, ki bi jim eventualno grozila teritorialna amputacija, s poborno vdanostjo pokorile odločbam direktorija in se brez odpora vdale v razkosanje svojih ozemelj. Vsekakor sta se Macdonald in Mussolini zelo uračunala. Pokazalo se je, da so se razmere v Evropi korenito spremenile. »Male države« ne zve več s strahopostovanjem na velesile, marveč se zavedajo svoje veljave in svoje moči ter hočejo o svoji usodi same imeti glavno in odločilno besedo. Na čelo odpora proti rimskim načrtom se je postavila Mala antanta. Zunanji minister g. Jevtić je v svojem večeranjem govoru v Narodni skupščini podrobno orisal akcijo Male antante in s polno upravičenostjo podčrtal, da gre ravno Mali antanti največja zasluga za preprečitev nakan, ki bi morale Evroponu nujno pahnuti v novo vojno katastrofo.

Zaradi odločnega stališča Male antante in Poljske je tudi v francoski politiki prevladovala stališče, da je rimski pakt kakor sta ga v soglasju z Nemčijo sestavila Macdonald in Mussolini, najhujša nevarnost za evropski mir in torej tudi za Francijo nesprejemljiv. Francoska vlada je zaradi tega razširila svoj odbor, ki ga je že takoj v prvem hipu pokazala proti nekaterim rimskim predlogom, na sam dnu in na samo osnovo predlagane pogodbe. V veliki meri po zaslugi imperialističnih ekscesov v Nemčiji je nastopilo iztizenje tudi v Angliji. Tako je postalo očitno, da se Macdonald - Mussolinijeva zamisel ne da uveljaviti. Njena iniciatorja sta morala zatrobiti k umiku. Popuščala sta točko za točko, izločiti sta morala zlasti vse revizionistične tendence. Seveda to ni šlo lahko in gladko, saj je bilo treba zlomiti odpor italijanskega in še bolj odpr nemškega imperializma, ki sta bila poprej že računala, da bosta s pomočjo direktorija velesil zavladala v vsej Evropi, izvemši edino njen zapadni del. Kakor kažejo najnovejša vest, se je zlasti Nemčija upirala do zadnjega in se je šele v sredo zvečer uklonila pritisku Italije, na katere diplomatsko podporo je vsaj za dogledno dobo še nujno navezana.

Tako se je zgodilo, da so zastopniki Anglije, Italije, Nemčije in Francije prednočnjim v Rimu podpisali pogodbo, ki je bistveno različna od predloga, stavljenege po Mussoliniju in Macdonaldu dne 18. marca. Novi pakt četvorice upošteva vse ugovore in pridržke, ki jih je formulirala Mala antanta in jih sprejela za svoje nato tudi Francija. Zunanji minister Jevtić je zato v Narodni skupščini pred legitimnimi zastopniki vsega jugoslovenskega naroda z vso odločnostjo zagotovil, da pakt četvorice v svoji sedanji obliki ne predstavlja nikakega ogražanja drugih držav in da zlasti tudi ne tangira interesov Male antante. Izrazil je upanje, da bo sodelovanje velesil pripomoglo k povratku zaupanja med narodi in k užitvi miru. Zato je uspešni zaključek pogajanj med velesilami iskreno pozdravil.

Ni dvoma, da bodo odločne besede odgovorne voditelja naše zunanje politike, ki je govoril v imenu vse Male antante, pomirjevalno vplivale na jav-

Zunanji minister Jevtić o pogodbi med velesilami

Največ po zaslugi Male antante novi pakt četvorice ne pomenja več ogražanja drugih držav, marveč lahko prinese znatno olajšanje v mednarodno situacijo

Beograd, 8. junija p. Po daljšem odmoru se je danes zopet sestala Narodna skupščina. Seja je bila v glavnem posvečena podpisu pakta velesil. Zunanji minister g. Jevtić je podal odgovarjajoč na tozadevno interpelacijo obširna pojasnila, ki jih je Narodna skupščina sprejela z velikim zaščenjem. Za sejo je vladalo zaradi tega še prav posebno zanimanje. Narodni poslanci so bili zbrani polnoštevilno, navzoča je bila vsa vlada, v diplomatski loži pa so bili predstavniki Male antante, Francije in Poljske ter zastopniki vseh ostalih beograjskih poslaništev. Tudi novinarska loža je bila nabito polna.

Seja se je pričela ob 10.45. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je narodni poslanec Branko Avramović zahteval od kmetijskega ministra odgovor na svoje interpelacije glede poslovanja glavnega saveza srbskih zemljoradniških združenj, zaradi česar je kmetijski minister že svoječasnno odredil preiskovalno komisijo, ki pa ji je savezni odbor onemogočil vsako delo.

Počastitev pokojnega Vekoslava Spinčiča

V svojem poročilu se je predsednik dr. Kumanudi nato najprvo spomnil nedavno preminilega najstarejšega narodnega poslanca in znanega narodnega borca Vekoslava Spinčiča. V lepem govoru je dr. Kumanudi orisal njegove velike zasluge in njegovo neumnostno delo za narod in državo, poudarjajoč, da je vse njegove življenje potekalo v službi Bogu in narodu. Bil je duhovnik po prepričanju in poklicu, toda ne duhovnik ozkošrčne cerkvenosti, ki je čisto tako nestrpan, marveč pravi Kristusov vojskav, ki je vedno propovedoval čisto resnico in medsebojno ljubezen. V svojem nadaljnjem govoru je dr. Kumanudi naglasil, da je bil pokojni Spinčič vzel pravega Jugoslovana. Kot rojen Hrvat je bil Hrvat po srcu in prepričanju, a obenem prav tako navdušen Jugosloven, ki se je že v časih, ko je deloval še pod tujimi režimi, odločno boril za jugoslovenstvo in za združanje Njegove besede, ki jih je izrekel na prvi seji nove jugoslovenske Narodne skupščine leta 1931., da brez močne in enotne Jugoslavije ni življenja ne za Srbe, ne za Hrvate in ne za Slovence, naj nam bo to stalen opomin in oporoka pokojnega Spinčiča. Prva jugoslovenska Narodna skupščina se zaradi tega z globoko hvalnostjo klanja njegovi senci in mu bo ohranila večni spomin.

Narodni poslanci so poslušali predsednikov govor stoje ter so počastili spomin svojega pokojnega tovariša s trikotnim: Slava.

Zakonski predlogi

V svojem nadaljnjem poročilu je predsednik dr. Kumanudi navedel, da je vlada predložila v ratifikacijo več mednarodnih konvencij. Predložili so:

1. zunanji minister in minister za socialno politiko mednarodno konvencijo o izenačenju predlaganja rezultatov analize ljudske in živinske hrane, sklenjeno v Parizu 03. junija 1931.;

2. minister za trgovino in finančni minister konvencijo o kliničnem sporazumu z belgijsko-luksemburško carinsko unijo, sklenjeno 21. februarja 1932. v Beogradu;

3. finančni in prometni minister mednarodno konvencijo o svetilniških svetilnicah, sklenjeno 24. oktobra 1930 v Lizboni.

Za vse te konvencije bo na prihodnji seji izvoljen poseben odbor.

Narodni poslanec Boško Željčević in tovariši so predložili Narodni skupščini predlog za izpremembo zakona o sočnih takсах. Za ta svoj zakonski predlog zahtevajo nujnost, na katero je finančni minister dr. Djordjević tudi pristal. Predlog bo takoj dostavljen finančnemu odboru, ki mora v roku sedmih dni predložiti svoje poročilo.

Ministrski predsednik dr. Sršić je predložil Narodni skupščini v odobritev uredbo o posredovalnem postopku, izdano na

nost v Jugoslaviji in v obeh zaveznikih državah.

Željčević bo zadoščanjem vzela na znanje tudi njegove tople besede o tesnem sodelovanju s Francijo in o posebnih garancijah, ki jih je Francija dala proti morebitnemu poizkusu, da bi se pakt med velesilami pozabil, proti kateri drugi državi. Sodelovanje velesil po vsem tem ne bo moglo omajati tesnih vezí, ki družijo francosko velesilo z vsemi resnično miroljubnimi evropskimi državami.

Kljub iskreni želji, da bi v Rimu podpisana pogodba pomenila pričetek nove dobe v evropski politiki, pa naša javnost po dosedanjih izkušnjah ne more biti preveč optimistična. Dokler se v svojem bistvu ne izpremeni miselnost nemškega in tudi italijanskega naroda, nobena formalna pogodba ne more ustvariti zaupanja. Šele čas bo moral pokazati, ali hočejo res tudi Berlin, Rim in njuni vazali pričeiti s politiko mirnega sožitja med evropskimi narodi. Zaenkrat nam ne more nihče zameriti, ako smo nezaupljivi in ako ostanemo tudi v bodoče budno na straži.

osnovi pooblastil čl. 6 zakona o zaščiti kmetov, ter uredbo o podaljšanju zaščite kmetov. Narodna skupščina je obe uredbi sprejela na znanje in sklenila, da ju prouči isti odbor, ki je proučeval zakon o zaščiti kmetov.

Interpelacija o paktu četvorice

Nato je bila prečтана interpelacija, ki so jo vložili poslanci dr. Djirlić in tovariši na zunanega ministra v zadevi pakta velesil. Interpelacija pravi med drugim:

»Čutimo pobudo, da vam na prvem sestanku Narodne skupščine stavimo vprašanje o dogodku, ki se nam zdi med vsemi najbolj važen. Pred javnostjo vsega sveta se je sprožilo vprašanje takozvanega »četvornega pakta«, Italije, Nemčije, Anglije in Francije. Po vsem svetu se razpravlja o tem paktu in mi, narodni poslanci, želimo čimprej izvedeti od naših merodajnih činiteljev, kaj naj pomeni ta pakt. Zato nam dovolite, gospod minister, da vam stavimo vprašanja, ki smo jih stavili tudi sami sebi:

Od starega do novega pakta

Pomemben govor našega zunanjega ministra — Intimno sodelovanje med Malo antanto in Francijo — Francoske garancije

Minister Jevtić je v svojem odgovoru na interpelacijo izjavil:

»Že pomembna mednarodna akcija in razgovori med štirimi zapadnimi velesilami o paktu sporazuma in sodelovanja, znanem v javnosti pod imenom pakta četvorice, so upravičeno vzbudili nenavadno pozornost vseh svetovne javnosti in znatno vzmernili zainteresirane, zlasti manjše narode, člane Društva narodov. Vprašanja, ki so jih postavili gg. interpelanti, so popolnoma umestna in pravilno karakterizirajo silno veliko zanimanje, točneje povedano, vzmernjenje naše javnosti sprito teh razgovorov, ki se živahno vodijo že od srede marca in ki so se večkrat uspešno zaključili.

Hvaležen sem, da se mi je s postavljenimi vprašanji ponudila prilika, da dam s tega mesta o tem pomembnem mednarodnem aktu nekatera pojasnila v pomirjenju naše javnosti in v zaslužen otežitev našega naroda, ki je že večkrat vzmernjen dal izraza svojemu pravemu razpoloženju, tako tudi na nedavni protirevizionistični manifestaciji v Beogradu.

Zdi se mi, da bom najbolje odgovoril na postavljena vprašanja, ako jih nekoliko obširneje vsa obrazložim.

Pri proračunski razpravi v senatu sem imel priložnost popisati začetno fazo pogajanj

o prvotni obliki pakta

med štirimi zapadnimi velesilami (Francijo, Anglijo, Italijo, Nemčijo), karšnega je predložil šef italijanske vlade g. Mussolini 18. marca t. l. To je bil prvi predlog pogodbe na 10 let, po kateri bi štiri največje evropske države izvršile v Evropi vse stvari s sporazumnimi sklepi v svrhu ohranitve miru. Podpisnice so imele priznati: načelo revizije mirovnihih pogodb po določilih pakta Društva narodov, dalje enakopravnost pri oboroževanju po določeni postopnosti za Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko in Bolgarijo, in naposled, da bi v vseh vprašanih, evropskih in izvenevropskih, zavzele skupno stališče. Predsednik britanske vlade g. Macdonald je v spodnjem domu obrazložil misel in smoter predlaganega pakta. Pri tej priliki je posebno naglasil, da je revizija mirovnihih pogodb glavni problem pakta.

Uspešna protiakcija Male antante

Tako se je razkrila vsa nevarnost za mir in spokojstvo v Evropi, in Mala antanta, ki je bila neposredno zainteresirana, je morala takoj reagirati in odločno zavzeti svoje stališče z znano deklaracijo stalnega sveta Male antante od 26. marca t. l. To je storila zato, da se ne bi dalje šlo v negotovost še bolj nepričakovanih rezultatov. Za svoje življenjske nacionalne interese je Mala antanta postavila svoje odločno stališče na pakt Društva narodov in na iskrenost pri spoštovanju mednarodnih obvez. Tako osvojeni pakt, izražen kot instrument revizije, je nasprotoval paktu Društva narodov in mednarodnim obvezam in le bi zato nesprejemljiv. To se je tudi kmaču pokazalo. Ne naslanjajoč se samo na učinek svoje objave, je Mala antanta obenem razvila tudi vso potrebno diplomatsko delovanje, da polasni in od-

1. Ali predstavlja ta pakt poizkus revizije mirovnihih pogodb?
2. Ali predstavlja ta pakt poizkus revizije pakta Društva narodov v ciljih degradacije te najvišje mednarodne institucije?
3. Ali pomeni ta pakt revizijo Wilsonovih načel in zapustitev njegovega glavnega načela samoodločbe narodov v smer mese-tarenja s tujimi praviciami?
4. Kakšno stališče zavzema od tega pakta naša vlada in Mala antanta?

Po kratkem posvetovanju z zunanjim ministrom g. Jevtićem je predsednik dr. Kumanudi sporočil, da je zunanji minister pripravljen takoj odgovoriti, kar je Narodna skupščina sprejela z velikim odobravanjem. Z dolgotrajnim ploskanjem je pozdravila ministra Jevtića, ko je stopil za govorniški pult. V zbornici je zavladala popolna tišina in vse je z največjo pažljivostjo sledilo ministrovim izjavam. Le od časa do časa, ko je poudarjal miroljubnost Jugoslavije, solidarnost Male antante in njeno odločnost braniti svoje pravice proti vsem in vsakomur, je izorana odmevala od ploskanja in vzklikov pritrjevanja.

Strani nevarnost, ki bi s tako redigiranim paktom neizbežno nastala za mir in mednarodni red, ter opozorila na odgovornost za katastrofalne posledice, ki bi mogle nastati s tako resnim načrtovanjem revizije mirovnihih pogodb.

V prvotno dolžnost, ki je omeniti pri tem uspešno akcijo v tem zmislu ministra Titulesca v Parizu in Londonu, ki je nastopil z vso avtoriteto kot mandatar Male antante. (Burno ploskanje in narodni skupščini.) Potrebno je zlasti naglasiti, da je Mala antanta že takoj v začetku izjavila, da pozdravlja kot plodonosen vsak sporazum med državami, ki bi se z njim na priateljski način uredili izključno njihovi interesi.

Vlada francoske republike,

ki jo vedno vodi politika okrepitev miru in želja, da se z odkritimi simpatijami pridruži vsakemu lojalnemu prizadevanju v tej smeri, ni sprejela predlaganega pakta od 18. marca t. l. Odgovorila je britanski in rimski vladi s spomenico od 10. aprila t. l. Francoska vlada je poudarila, da je strogo spoštovanje pakta Društva narodov dolžnost za vse člane Društva narodov, posebnost pa za tiste, ki imajo stalno mesto v svetu DN in se zato v ničemer ne smejo izogniti metodam in postopkom, ki jih predpisuje ustava Društva narodov.

Važni členi pakta DN

Neobhodno potrebno je priznati enako veljavo vseh členov Društva narodov, zlasti pa opozoriti na zvezo med členi 10, 16 in 19 v svrhu boljšega razumevanja naj pojasnim:

Čl. 10 govori o obvezi članov Društva narodov, da spoštujejo in branijo pred vsakim zunanjim napadom teritorialno celoto in politično neodvisnost vseh članov Društva narodov. Čl. 16 naveda obvezo gospodarskega in vojaškega značaja nasproti napadalcu čl. 19 pa govori o ponovni proučitvi pogoib, če bi njih ohranitev spravila svetovni mir v nevarnost.

Istovčasno s svojo spomenico je francoska vlada predložila tudi svoj protipredlog temu paktu, zasnovan na načelih, ki so v skladu s paktom Društva narodov. Na temelju tega besedila francoskega predloga pakta, ki se bistveno razlikuje od prvotno predloženega Mussolinijevga pakta od 16. marca t. l. ki je zdaj definitivno opuščen, so se vršila in končala dosedanja pogajanja med štirimi zapadnimi velesilami.

Novi pakt četvorice

o sporazumu in sodelovanju je sklenjen za dobo 10 let in v njegovih šestih členih se naglašajo politika učinkovitega sodelovanja velesil v svrhu ohranitve miru. Drugi in tretji člen pakta sta političnega značaja in sta v popolni skladnosti s paktom Društva narodov in pozneje sklenjenimi dogovori. Člen 4 naglašajo voljo po sporazumevanju v vseh vprašanih splošnega interesea v Evropi, zlasti glede obnove evropskega gospodarstva. Zadnja dva člena govornita o trajanju pogodbe, nje obnovi in ratifikaciji.

Za trajanja teh razgovorov smo bili mi, člani Male antante, s strani francoske vlade podrobno obveščeni in součeni o postavljениh predlogih. To naplašam s posebnim priznanjem za vzajemno politiko Francije in Male antante (Burno ploskanje in dvoranj) Zvesta svojim ciljem, organizaciji trajnega miru in zvesta vsem metodam mednarodnega sodelovanja se je Mala antanta ves ta čas trudila, da zaščiti svoje interese v smislu načel izraženih v njenem komuniqueju 25.

marca t. l. V to svrhu je bila v kontaktu z ostalimi pogajalci, ki so se izrekli za popolno in neokrnjeno pristojnost Društva narodov in za pravico soglasja v izvedbi čl. 19, kar je vzela na znanje.

V popolnem skladu s roprejšnjimi medsebojnimi obvezami je oila državam Male antante dana tudi

formalna garancija francoske vlade

proti vsakemu poskusu revizije. Podpis pakta štirih zato ne more ustvariti nobene nevarnosti za države Male antante in tuži ne za vzajemno politiko Male antante in Francije. Ta jamstva so take prirode da pakt štirih ne more postati sporazum ki bi direktno ali indirektno meril na revizijo meja naših držav.

Stalni svet Male antante je na rednem sestanku v Pragi 30. maja smatral za dolžnost objaviti precizno stališče Male antante v tem vprašanju in definitivno arbitri, da vprašanje teritorialne revizije za države Male antante ne obstoji.

Po dobljenih jasnih garancijah pakt štirih, tak kakršen je zasnovan s strani francoske vlade in zdaj dokončno sprejet in parafiran v Rimu, mora doprinesiti

K olajšanju položaja v Evropi.

zlasti v razmerju med državami podpisnicami, in pripomoči k ureditvi nekaterih posebnih vprašanj, od česar je v mnogem odvisen mir evropskih narodov.

Kraljevina Jugoslavija sprejema to s zaupanjem in priznanjem na znanje. Razen tega se moramo mi še posebej veseliti, vsake nove možnosti zblizanja med Francijo in Italijo in plodovitega sporazuma z Nemčijo. Veliko prizadevanje, ki so ga pokazale štiri velesile za doseg sporazuma v tem paktu, daje upanje, da bo pakt štirih nadaljeval delo na organizaciji mira in mednarodnega zaupanja. Upamo, da bo poleg že objavljenega sporočila stalnega sveta Male antante na sestanku v Pragi ta objava o ureditvi poretih vprašanj doprinesla k popolni pomiritvi narodne in naše javnosti in k pravilni ocenitvi tega važnega mednarodnega akta.

Česet let miru

ob popolnem spoštovanju pakta Društva narodov in priznanju pravice vseh članov Društva narodov te, obstoječih mednarodnih obvez.

Kraljevina Jugoslavija sprejema to s zaupanjem in priznanjem na znanje. Razen tega se moramo mi še posebej veseliti, vsake nove možnosti zblizanja med Francijo in Italijo in plodovitega sporazuma z Nemčijo. Veliko prizadevanje, ki so ga pokazale štiri velesile za doseg sporazuma v tem paktu, daje upanje, da bo pakt štirih nadaljeval delo na organizaciji mira in mednarodnega zaupanja. Upamo, da bo poleg že objavljenega sporočila stalnega sveta Male antante na sestanku v Pragi ta objava o ureditvi poretih vprašanj doprinesla k popolni pomiritvi narodne in naše javnosti in k pravilni ocenitvi tega važnega mednarodnega akta.

Iz debate

Z viharnim odobravanjem je izrazila celokupna zbornica ob koncu govora zunanjega ministra svoje pritrjevanje in odobravanje ter priredila ministru Jevtiću dolgotrajne ovacije.

K besedi so se oglasili interpelanti Corić ter poslanci dr. Auer, dr. Pivko in za Jugoslovenski narodni klub dr. Kešeljević. Vsi so z zadoščanjem in zabavalo vzeli na znanje odločne in jasne besede zunanjega ministra, ki bodo gotovo pomirile vzmernjeno javnost. Poudarjali so miroljubnost naše države, a tudi njeno odločno voljo, braniti svoje življenjske interese pred vsakim ogražanjem.

Posl. dr. Ljudevit Pivko je med drugim dejal: Prve vesti o paktu so vzbudile vzmernjenje v vsej naši javnosti, a še mnogo bolj na češkoslovaškem in poljskem. Zlasti poljski tisk je direktno opozoril na gotove cilje iniciatorjev tega pakta, kakor je to omenil že moj predgovornik.

Toda ta akcija je imela tudi zlobo dobro strani. Dovedla je do večjega zblizanja med slovanskimi državami, zlasti pa med Poljsko in Malo antanto. Ki so uvidele, da morajo zavzeti skupno oprežno stališče. Danes nam to Poljska bliže nego je bila kdaj poprej. Na bom še posebej omenjal one ideje, ki se so v zvezi s tem večkrat naglašale, namreč ideje, da se mora stremeti za tem, da ponovno pritegnemo k sibi tudi največje slovanske države, ki se je tudi zelo lepo zavzela za Malo antanto. To je gotovo zdrav in lep pojav, ki ga vsi iskreno pozdravljamo. (Viharno pritrjevanje.)

Ugotoviti je tudi treba, da je bil enoimni govor kralja italijanske vlade v italijanskem senatu zelo pomirljiv in tudi iz njega se vidi, da je moralo priti do izpremembe stališča in tendence, ki sta bila v začetku vsobovana v tem paktu. Če se to ne bi bilo zgodilo, bi bilo v Evropi nastalo razpoloženje za vso drugo, samo ne za mir. Zato smo še prav posebno hvaliležni znanjemju ministru za njegove izjave, ki bodo razveselile in pomirile ves naš narod.

Z ponovnimi ovacijami zunanemu ministru je bila seia Narodne skupščine ob 12 zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob 10.30. Na dnevnem redu je najprva zakon o likvidaciji agrarnih odnosov.

Besedilo rimskoga pakta

Besedilo pakta štirih velesil določa medsebojno sodelovanje v okviru DN za ohranitev miru

Pariz, 8. junija. AA. Pakt štirih velesil bo imel datum 7. junija 1933. Njegovo besedilo je definitivno in so se vlade štirih velesil obvezale, da ga bodo čimprej podpisale. Besedilo ima naslednjo vsebino:

Državni poglavarji štirih držav so, zavečajo se posebne odgovornosti, ki jim jo nalaga stalno članstvo sveta Društva narodov napram Društvu narodov samemu in njegovim članom ter odgovornosti, ki so jo prevzeli s skupnim podpisom na locarnskih pogovorih, prepričani, da se morejo hude razmere, ki danes vladajo na vsem svetu, popraviti samo z okrepljenjo njihove medsebojne solidarnosti, ki bo v Evropi utrdila zaupanje v mir; zvesti obveznostim, ki so jih prevzeli s paktom Društva narodov, z locarnskimi pogodbami in z Briandovim in Kelloggovim paktom, ter sklicujoč se na izjavo o neuporabljanju sile; in želji, da popolnoma zagotove izvedbo vseh določil pakta Društva narodov in v skladu z metodami in postopki tega pakta, ki se jim ne namerjajo odreči, spoštujot pravice vsake države, glede katerih se ne more sklepati brez njihovega pristanka, sklenili v to svrhu pakt in določili svoje pooblaščenice, ki so izmenjale med seboj svoja pooblastila in se zedinili o naslednjih določilih:

1. Pogodbene stranke se bodo sporazumevale o vseh vprašanjih, ki se jih tičejo. Obvezujejo se, da bodo storile vse, da se bo v okviru Društva narodov izvajala politika dejanskega sodelovanja vseh držav za ohranitev miru.

2. Glede pakta Društva narodov, zlasti glede členov 10, 16, in 19, sklenijo pogodbene stranke, da bodo prošle med seboj in s pridržkom, da te sklepe končno odobri pristojni organi Društva narodov, vsak predlog o metodah in postopkih, ki naj omogočijo plodno izvedbo teh členov.

3. Pogodbene stranke se obvezujejo, da bodo zastavile vse svoje sile za zagotovitev uspeha razorožitvene konference, pri čemer si pridržujejo pravico, da bodo, če bi ob sklepu konference ostala nerešena vprašanja, ki se jih posebej tičejo, nadaljevale med seboj njih proučevanje, pri čemer se bodo naslanjale na pričujoči pakt, da zagotove rešitev teh vprašanj.

4. Pogodbene stranke izražajo voljo, da se bodo sporazumevale o vseh vprašanih gospodarskega značaja, ki so skupnega interesa za vso Evropo, posebno glede gospodarske obnove Evrope, o čemer je treba iskati rešitve v okviru Društva narodov.

5. Pakt se sklepa za 10 let in če bi ga kakršna stranka ne odpovedala pred koncem osmega leta, se bo smatral kot obnovljen bo obstal v veljavi neomejeno dolgo. Vsaka stranka pa ima pravico odpovedati ga dve leti prej.

6. Pakt je sestavljen v štirih jezikih in velja francosko besedilo v spornih primerih za merodajno. Pakt se bo ratificiral, ratifikacijske listine pa bodo deponirane čimprej v Rimu. Italijanska vlada bo izdala vsaki stranki overjen prepis pakta, kakor to določa zapisnik. Pakt stopi v veljavo takoj, ko se deponirajo vse ratifikacijske listine, in bo registriran pri Društvu narodov, kakor določa pakt Društva narodov.

Prvotni Mussolinijev načrt

Rim, 8. junija. d. Mussolini je v svojem splošnem govoru, ki je bil v senatu sprejet z velikim odobravanjem, objavil na splošno presenečenje poleg besedila, kakor ga ima pakt štirih velesil, tudi svoj prvotni načrt, v katerem se nanaša na politični del pogodbe.

Ta načrt se glasi: Paragraf 1. Štiri zapadne velesile Italija, Francija, Nemčija in Anglija se obvezujejo, da bodo izvajale medsebojno in efektivno politiko sodelovanja za ohranitev miru in duha Kelloggovega pakta in da bodo v evropskem okviru započele akcijo, ki naj prisili tudi druge države, kolikor bo to potrebno, k taki mirovni politiki.

Paragraf 2. Štiri velesile potrjujejo v smislu določb Covenanta (pakta o Društvu narodov) načelo o reviziji mirovnih pogodb za primer, da bi se pojavile razmere, ki bi izklopile spor med prizadejanimi državami; izjavljajo pa, da načelo o reviziji ne more biti izvedeno razen v okviru Društva narodov po medsebojnem in solidarnem sporazumu ter v duhu solidarnosti recipročnih interesov.

Paragraf 3. Italija, Francija in Anglija izjavljajo, da bo v primeru, če bi se razorožitvena konferenca zaključila le z delnimi rezultati, efektivno obveljala enakopravnost, kakor je bila priznana Nemčiji. Nemčija pa se obvezuje, da bo realizirala enakopravnost postopoma na osnovi daljnih pogodb, ki naj se sklenejo med vsemi štirimi silami po redni diplomatski poti. Štiri velesile se obvezujejo, da se bodo enako sporazumevale tudi glede enakopravnosti Avstrije, Madžarske in Bolgarije.

Mussolini je v svojem govoru poudaril, da sedaj parafirani pakt ni naprejen proti nikomur in da je sestavljen v skladu s prvotnim načrtom, kakor je zahteval tudi veliki fašistični svet na eni izmed svojih poslednjih sej.

Pakt sam je Mussolini komentiral takole: Velesile so prevzele dolžnost, da bodo odsej vodile zares politiko sodelovanja tako med seboj kakor z drugimi državami. Drugi člen pakta, ki omenja čl. 19 pakta Društva narodov, omogoča novo proučitev pogodb, ki jih ni mogoče več izvajati, tretji člen pa priznava Nemčiji de jure enakost, v katero klub zvest, ki je bila podana v Ženevi tik pred koncem preteklega leta, skoraj nihče več ni veroval. V smislu pakta je torej tudi mogoča revizija mirovnih pogodb, ki pa bi se izvršila v mirobilni obliki in se nikakor ne bi izsilila. S paktom se ne ustvarja med državami definitivna in neizpremenljiva hierarhija. Ta hierarhija, v kolikor se tiče prizadejanih štirih držav v zapadni Evropi, objektivno in zgodovinsko obstoja, toda v primeru, kakor jo kaže pakt,

ne pomeni nadvlade, ki bi vsilila svojo lastno voljo ostalim podrejenim evropskim silam.

Ob zaključku svojega govora je italijanski ministrski predsednik še poudaril, da bo treba sedaj na osnovi pakta doseči čimprej in čimbolj efektivne sporazume o vzajemnem sodelovanju štirih velesil ter odpraviti vsa vprašanja, ki otežujejo njihovo zблиžanje.

Navdušenje v Italiji

Rim, 8. junija. AA. Iz vseh večjih italijanskih mest prihajajo vesti o navdušenju, ki ga je zbudil podpis pakta štirih velesil in pa večeršnjemu Mussolinijev govor v senatu. V Milanu, Turinu, Genovi, Veroni, Piacenzi, Livornu, Salerno, Chieti in Trapaniju so velike množice prebivalstva poslušale pred zvočniki Mussolinijev govor ter ga burno pozdravljale.

Listi obračajo pozornost zlasti na Pariz in njihovi komentariji sklerajo o možnosti francosko-italijanskega sporazuma. Tako piše »Mattino«: Upanje v trmno zboljšanje razmerja med Parizom in Rimom bo spravo sveta še poslednje nezaupanje, ki utegne obstajati v Franciji nasproti paktu. S paktom štirih velesil se začne nova doba v zgodovini. S svetlo potjo, ki jo je duce pokazal svetu, se je odprla nepregledna panorama preloženja, napredka in blagostanja sveta. Rim je rešil civilizacijo.

»Tevere« piše: Mussolinijeva ideja, ki jamči dolgo za ohranitev miru, si pogumno utira pot ter gre roko v roki s čustvi ljudskih množic, ki so močnejša od vseh diplomatskih zvijač.

Glasovi iz Francije

Pariz, 8. junija. d. Agencija »Havas« je že sredi okrog 20 razširila po vsej Franciji vesti, da je Nemčija pristala na načrt pakta in da je bil pakt v Rimu parafiran, kar je izzvalo naravno senzacijo, čeprav so listi že napovedovali ta dogodek. Uredniku lista »Petit Journal« je ministrski predsednik Daladier izjavil, da bo moral postati prva posledica tega pakta sporazum med Italijo in Francijo. Tudi »Temps« poudarja, da odpira pakt najlepše perspektive za ureditev odnosov med Rimom in Parizom. Logičen učinek pakta bo moral biti, da se obnovi medsebojno zaupanje in politično sodelovanje. Če bo to uspelo, bo pomenil pakt nov konstruktiven element evropske politike.

»Petit Parisien« napoveduje prav tako dobo medsebojnega zaupanja in političnega sodelovanja med Italijo in Francijo ter v tem okviru tudi obnovo evropskega gospodarstva.

»Journal des Debats« in »Action Française« in drugi listi, ki so vodili opozicijo proti paktu, še nadalje kritizirajo francosko zunanjo politiko. »Populaire« poudarja v svojem komentarju, da pakt ne pomeni ničesar novega in da sprito njega ne preti na drugi strani nikakršna neposredna nevarnost, zaradi česar je tudi povsem nepotreben. Vladi bi se morala baviti s drugimi vprašanji, na primer z razorožitvenim problemom in z uvedbo 40-urnega delovnega tedna, ne pa izgubljati časa z ničevimi mednarodnimi političnimi demonstracijami.

»Oeuvre« meni, da bodo pogajanja, ki se bodo pričela na osnovi pakta štirih velesil, zelo težka in da morda pričakuje paktu naklonjena javnost preveč od njegovega edinega uspeha, da je za dobo kratkih deset let vsaj navidezno preprečil razdelitev Evrope v dva tabora.

Pariški razgovori

Razgovori zastopnikov francoske, angleške in ameriške vlade o rešitvi razorožitvenega problema

Pariz, 8. junija. AA. Dopoldne ob 10.40 so se pričeli v zunanjem ministrstvu razgovori med zastopniki Francije, Velike Britanije in Zedinjenih držav. Razgovorom so prisostvovali v imenu Francije Daladier in Paul Boncour, v imenu Anglije Londonderry, Eden. Pariški poslanik Cambell in zastopnik zunanjega ministrstva v Društvu narodov Cadogan, za Zedinjene države pa Norman Davis, pravni svetovalec Dulles in član ameriške delegacije na razorožitveni konferenci polkovnik Strong.

Pri teh razgovorih gre predvsem za razčiščevanje političnih vprašanj, dočim so v Ženevi proučevali bolj tehnične strani razorožitvenega problema. Na dnevnem redu današnjih pariških razgovorov so bila predvsem vprašanja o nadzorstvu nad oboroževanjem, definiciji napadalca in položaju, nastalem z izjavo o nevtralnosti Zedinjenih držav.

Ob 13. je priredil Paul Boncour na čast ameriških in angleških delegatov banket, po katerem so pogajanja takoj nadaljevali.

Pred skorajšnjim zaključkom velesejma

Velesejmski dnevi vedno hitreje minevajo. Preden smo mogli povedati, kaj vse je tu razstavljeno, kaj vzbujala pozornost in zanimanje, moramo že tudi ugotoviti, da se porajajo bližajoči zaključki. Na nekaj dni je še dana možnost posetiti to odlično prirediteljo, ki kljub krizi in drugim težočam, s katerimi se moramo dnevno boriti, ni izgubila nič na svojem sijaju in na svoji privlačnosti za najširšo publiko.

Nesigurno vreme zadnje dni ni mnogo vplivalo na potek sej, zlasti pa ne na kipež, ki se prilagaja po razvijajo, zlasti v polihstvu, v štedilni, vseh, šivalnih strojih, kolesih, vozovih, v električnih in v mehanskih aparatih, v maslinah in v drugih aparatih, v živilih itd.

Včeraj je velesejm in njegov ravnatelj žravnškega muzeja v Beogradu gosp. Jas Grgašević, ki je izrazil željo, da bi mu razstavljalei odstopili nekaj razstavnih vzorcev za trgovinski muzej, kjer bodo stalno razstavljani. Med odlični posetniki je omeniti

Nemci zadovoljni

Berlin, 8. junija. d. Agencija Conti poroča glede na podpis pakta štirih velesil, da ta pakt sicer ne vsebuje sporazuma v vseh bistvenih točkah, vendar pa odpira perspektive, da bo mir v bodočnosti bolj zagotovljen kakor doslej.

Narodno socialistični tisk je sprejel pakt štirih velesil in Mussolinijev govor v senatu s pravim fašističnim navdušenjem. Listi posebno poudarjajo poglavje iz Mussolinijev govor, ki se nanaša na Nemčijo. »Völkischer Beobachter« pripominja, da je pakt najvažnejša pogodba, kar jih je bilo sklenjenih v povojnih letih. V nasprotju z narodno socialističnimi listi pa piše »Lokalanzeiger«, da pakt v obliki, kakor je bil sprejet, ne pomeni stvarnega napredka v mednarodni, še manj pa v nemški zunanji politiki.

Ugoden vtis v Angliji

London, 8. junija. d. Parafiranje pakta štirih velesil v angleških političnih krogih sprejeto z velikim zadovoljstvom. Prav ugoden vtis je napravil tudi Mussolinijev govor v senatu. Upajo, da bodo odnosi med Francijo in Italijo postavljeni na popolnoma drugo podlago. Angleški politični krogi opozarjajo na Mussolinijev izjavo, da pakt ne pomeni diktiranja volje drugim državam. Prav tako bo izključeno vsako nasilje napram mirovnim pogodbam.

»Manchester Guardian« pa poudarja v svojem uvodniku, da od voditelja fašistične revolucije ni bilo pričakovati tako zmernih izjav, ki že po svojem duhu niso v skladu niti z idejami niti z obliko italijanske revolucije.

V nasprotju z večino tiska ugotavlja »Daily Express« o paktu, da je to izključno le formalna pogodba, ki praktično ne pomeni nikakega napredka v mednarodni politiki. Primerjati je ni mogoče niti najmanj z locarnskim sporazumom, paktom Društva narodov ali Briandovim-Kelloggovim paktom, marveč spada le v drugo vrsto elementov in dokazil povelje mirovne politike v Evropi.

Avstrija pričakuje samo koristi

Dunaj, 8. junija. AA. Tukajšnji listi v glavnem pozdravljajo parafiranje pakta štirih velesil in vidijo v njem napredek v odnosih med evropskimi velesilami, od česar bodo male države, zlasti Avstrija, imele samo koristi. »Neues Wiener Tageblatt« pravi, da je ta pakt pomemben diplomatski dogodek, ki predstavlja največji napredek po Locarnu. »Neue Freie Presse« piše, da vzbujajo besedilo pakta sicer vtis slabosti, toda krivično bi bilo imenovati ga praznega in nepomembnega že zato, ker pomeni podpis tega pakta prvi začetek k popravili odnosov med Francijo in Italijo in ker je Nemčija s tem priznala, da se tudi ona ne zanaša na krvavo obračunavanje sporov.

Konec dosedanje napetosti med narodi

Ženeva, 8. junija. AA. Vest o parafiranju pakta štirih velesil in objavo pakta samega so tu sprejeli kot posebno zadovoljiv dogodek, ki napoveduje konec dosedanje napetosti med narodi. Tukajšnji politični krogi poudarjajo, da spoštuje pakt interese tretjih in prav tako tudi Društva narodov. V ostalem se sklicujejo na večeršnjo Mussolinijev besedo, da bo pakt vreden samo toliko, kakršen bo duh, v katerem se bo izvajal.

Jamstva Francije Mali antanti

Pariz, 8. junija. AA. Zunanji minister Paul Boncour je danes poslal državam Male antante pismo, v katerem francoska vlada pismeno potrjuje zagotovila in jamstva, ki jih je zunanji minister že ustmeno dal zastran pakta štirih velesil. Vladi pripravljajo objavo Rumene knjige, v kateri bo zbrala vse dokumente, ki se tičejo tega pakta.

Kr. banska tkalnica preprog Drinske banovine v Sarajevu

Obiščite

razstavo sarajevskih preprog

na velesejmu, paviljon „F“

Sprejemamo naročila na 24-mesečno odplačevanje brez naplačila

Dragutin Domjanić

Zagreb, 8. junija.

Davi je tu nenadoma umrl največji sodobni hrvaški pesnik, dr. Dragutin Domjanić. Včeraj je bil še v uradu in je snočil leger zdrav k počitku. Davi ga je zadela srčna kap. Na vseh javnih in privatnih zgradbah v Zagrebu so izvesili črne zastave. Ob 18. je imela jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti žalno sejo. Danes so je eestli tudi občinski odbor, ki se je posvetoval o pogrebu. Mesto bo uredilo pokopnik posebnim častno grobnico. Pogreb bo jutri ob 16.30 na Mirogoju.

Dr. Dragutin Domjanić je bil rojen v novembru 1875 v Krči blizu Sv. Ivana Zeline. Leta 1899. je promoviral za doktorja prava ter se posvetil sodniški karieri. Bil je svetnik banskega stola v Zagrebu.

Pokojnik je bil prvak hrvaške moderne literature in glavni reprezentant individualizma v poeziji. Literaturi se je posvetil že s svojimi 17. leti. Leta 1909. je izdal Društvo hrvaških književnikov zbirko njegove lirike, »Pesme«, ki so izšle 8 let pozneje v drugi izdaji. Leta 1917. je bila izdana tudi

prva serija njegovih pesmi v kajkavskem narečju »Hipei i popevke«. Domjanić je sodeloval v vseh hrvaških beletističnih listih, pa tudi v Srpskem književnem glasniku, Lepopisnu Matice Srpske, Ljubljanskem Zvonu ter Domu in svetu. Razen pesmi je spisal tudi celo vrsto ertic in književnih ocen tako naše kakor tudi druge literature, zlasti ruske. Največ njegovih pesnitev je izšlo v »Savremeniku«. Leta 1924 je Matice Hrvatske izdala njegove izbrane pesmi, leta 1927. je izšla druga serija njegovih kajkavskih pesmi »Sanu i soneti«. Končno je lani izdal svoje prevode iz francoske provansalske lirike.

O Domjaniću so zelo mnogo pisali, tako v hrvaških, kakor tudi v srbskih in slovenskih revijah. Pri anketi beograjske »Pravde«, kdo je najbolj čitan pisatelj na srednjih šolah, je dobil Domjanić največ glasov. Pokojnik je bil član Akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, predsednik Matice Hrvatske in sodeloval se pri raznih drugih kulturnih institutih.

Akcija za večjo zaposlitev na Jesenicah

Z uvozom strojev iz Nemčije naj se omogoči obratovanje nove tovarne KID za tanko pločevino

Beograd, 8. junija. M. Zaradi prekinitve normalnih trgovinskih odnosov z Nemčijo je naša vlada svoečasno ukinila tudi posebne ugodnosti, ki so veljale glede nabave industrijskih strojev v Nemčiji. Zaradi tega tudi Kranska industrijska družba na Jesenicah, ki je naročila za več milijonov novih strojev v Nemčiji za svojo novo tovarno za izdelovanje tanke pločevine, teh strojev sedaj ne more dobaviti, čeprav so že izdelani in pripravljeni za transport. To bi imelo za posledico, da bi se morala dela na ureditvi nove tovarne ustaviti in bi v tekočem letu ne bilo mogoče pričeti z obratovanjem novega podjetja, ki bi nudilo zaslužka okrog 300 delavcem. Nacionalne organizacije z Jesenic in Koroške Bele so glede na gospodarsko in socialne interese teh krajev pokrenile akcijo, da bi vlada izjemoma dovolila uvoz teh strojev iz Nemčije in na ta način omogočila otvoritev novega podjetja. Krajevni organizaci-

ciji JRKD na Jesenicah in v Koroški Beli sta poslali narodnim poslancem in senatorjem dravske banovine o tej zadevi obširno spomenico. Narodno strokovna zveza se je s posebno brzojavko pridruživla tej akciji, prav tako pa tudi Narodna Obrana na Jesenicah, sokolski društvi na Jesenicah in Koroški Beli ter gorenskim sokolska župa. Na merodajnih mestih v Beogradu so sketvenirale tudi Centrala industrijskih korporacij, Centralno tajništvo delavskih zbornic, ljubljanska Delavska zbornica, Zveza kovinskih delavcev ter v imenu Kranske industrijske družbe banovinski svetnik dr. Obersnel. Kakor izve vaš dopisnik, je minister trgovine dr. Šumenković, upoštevajoč tehtne razloge, ki so jih navedle vse omenjene organizacije, že sestavil predlog za ministrski svet, da bi se omogočil uvoz teh strojev ter tako zasilgural kruh in zaslužek velškemu številu delavcev tega važnega industr. centra.

Župan dr. Puc v Beogradu

Beograd, 8. junija. p. V Beogradu se mu di ljubljanski župan dr. Dinko Puc. Bil je sprejet na več merodajnih mestih in je razpravljaj s pristojnimi funkcionarji o zadevah ljubljanske mestne občine. Ljubljanski občinski proračun je odobren, razen diferenciacije občinskih doklad.

Zbor Zveze za tujski promet

Ljubljana, 8. junija. V dvorani Zbornice TOI se je vsrila danes popoldne redna letna skupščina Zveze za tujski promet v Sloveniji. Zbora se je udeležilo lepo število delegatov iz vse Slovenije. Predsednik Zveze, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banki upravi, g. dr. Rudolf Marn je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebno načelnika turističnega oddelka pri ministrstvu za trgovino in industrijo g. Jas Grgaševića, dalje zastopnika g. bana, g. inspektorja Alojza Guština, generalnega direktorja Putnika g. Slavka Širiševića, zastopnika Zbornice TOI dr. Koceta, predsednika trgovskega društva Merkurja in Narodne galerije dr. Windischerja, zastopnika železniške direkcije g. insp. Petka, podžupana g. Evgena Jarca, predsednika ZSS dr. Huberta Souvana, zastopnika avtokluba g. inž. Pavlina in Sabca, predsednika Zveze za tujski promet iz Maribora g. dr. Senjorja in številne druge zastopnike tujsko-prometnih društev in korporacij iz vse Slovenije.

Zatem se je spomnil med letom umrlega člana hotelirja g. Jakoba Peternela z Blede, čegar spomin so navzoči počastili z vzklikom: Slava! Govornik je v nadaljnjem kratko očrtal prilike v tujskem prometu, kakršne so bile lani in izjavil, da tudi prognoza za bodočo ni baš slaba. Čeprav imamo letos razmeroma slabo vreme, vendar je bila že predsezona v naših letovišnih povalina. V naše kraje pa bo privlačjala tuje zlasti naša nizka valuta, ki omogoča tuju pri nas ceneno življenje. Seč oddelka za turizem pri ministrstvu za trgovino in industrijo, g. Jas Grgašević, je poudaril v svojem nagovoru važnost tujskega prometa za narodno-gospodarskega vidika. Pohvalil je delovanje Zveze za tujski promet v Sloveniji, ki je bila prva pobornica turizma in izrazil željo, da bi se razvile tako močne in delavne organizacije po vsej državi. Omenil je, da se pripravljata zakon za povzdigo turizma. Osnovani bodo savezi po banovinah, ki pa bodo spet včlanjeni v vsedržišni Zvezi Dela se tudi na tem, da se ustanovijo v državi kreditna društva za podpiranje turizma. V Beogradu bo v kratkem sklica-na širša konferenca, na kateri se bodo obravnavala vsa zadevna vprašanja.

Insp. Alojz Guštin je obljubil, da bo banska uprava vedno budno pazila na vse prilike v delovanju Zveze in nieno stremjenje tudi v bodoče podpirala. Tudi generalni direktor Putnika g. Širišević iz Beograda je obljubil Zvezi vso pomoč. Dalje je omenjal, da gre v korist države tudi interni turizem, ki ima istotako svoje pozitivne strani. Posebno je v prid našim pasivnim krajem. Predsednik Zveze za tujski promet v Mariboru dr. Senjor je izrazil ljubljanski Zvezi svoje priznanje in po-

udaril željo, da bi delali obe Zvezi čim tesneje za iste smote.

Poročilo o delovanju Zveze je bilo sprejeto s pohvalo na znanje, prav tako računski zaključek za preteklo leto.

Zbor je nato odobril nekatere spremembe pravil, nakar so sledile volitve novega odbora, ki je ostal isti kakor lansko leto.

Pri slučajnosti je podžupan g. prof. E. Jarc podarjal, da ima Slovenija premalo zvez z notranjostjo države. V prvi vrsti bo treba skrbeti za izboljšanje naših cest in se končno odločiti za izvršitev lepe ceste, ki bo vezala Slovenijo preko Kočevja z Jadranom. — G. župan Lavtazar iz Kranske gore je zaprosil Zvezo, naj posreduje, da se končno popolnoma dokončajo dela na cesti na Vršič. — Podpredsednik Avto-kluba g. inž. Pavlin je podal celo vrsto predlogov, kako naj bi se dvignil tujski promet z motornimi vozili. V prvi vrsti naj se dovolijo kratkoročne prehodnice, na meji naj se postavijo obmejni kioski, preneha naj se s carinskimi težočami, uvedejo naj se markacije cest itd. — Sreski načelnik g. dr. Ogrin iz Kranja je predlagal, naj se izboljšajo pota in mostovi v gorenskem kotu. Zastopnik Zbornice TOI g. dr. Koce je naglasil potrebo, da bi tudi država podpirala naše hotelirstvo. — Zastopnik zdravilišča v Rogški Slatini g. Sotler je prebra, več predlogov, da se izboljšajo zveze s tem našim največjim zdraviliščem. G. Malesič iz Metlike je orisal prilike v Belokrajini in prosil Zvezo za pomoč. — Predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. Ciril Majcen se je dotaknil vprašanj v gostilničarski stroki, nato pa čestital v imenu zbora g. predsedniku dr. Marnu k 10-letnici predsedništva, prav tako tudi g. ravnatelju Vladimiru Pintarju, kar so zborovalci podkrepili z burnim aplavzom.

Z zbora je bila pred koncem odposlana Nj. Vel. kralju vdanostna brozavka, enako tudi g. ministru za trgovino, obrt in industrijo.

Ostavka španske vlade

Madrid, 8. junija. g. Kabinet Azana je podal ostavko. Do ostavke je prišlo, ker je predsednik republike izrazil željo, da bi rad zvedel za stališče republikanskih skupin, preden bi sprejel gotove od ministrskega prednika predlagane izpremembe v vladi.

Rumunija : Grčija 1:0 (1:0)

Bukarešta, 8. junija. S tekmo med Rumunijo in Grčijo se je danes nadaljevalo tekmovalje za balkanski pokal. Po veliki zmagi Rumunije nad Bolgarijo 7 : 0 se je pričakovala tudi precejšnja zmaga Rumunije nad grško reprezentanco. Vendar pa je rumunska reprezentanca zmagala le pičlo z 1 : 0.

Po današnji zmagi se je Rumunija, ki ima enako število točk kot Jugoslavija, toda boljše golferenco, povzpela na prvo mesto tabele. Končna odločitev bo padla v nedeljo na tekmi med Jugoslavijo in Rumunijo. V soboto bosta igrali reprezentanci Grčije in Bolgarije.

Vremenska nanoved

Dunajska vremenska napoved za petek: Od časa do časa oblačno in dežavno, možnost neviht.

Naši kraji in ljudje

Za pocenitev domačega gospodarstva

Akcija našega ženstva proti previsokim cenam sladkorja

Ljubljana, 8. junija. Sredi se je v damskem salonu kavarne Emona vršilo pod predsedstvom ge. Franje Tavcarjeve zborovanje Splošnega ženskega društva, na katerem je g. Govekarjeva podala obširno poročilo o obnem zboru Jugoslovenske ženske zveze, ki se je pred dvema tednoma vršil v Novem Sadu in ki se ga je poleg delegacij Jugoslovenske ženske zveze iz vse države udeležila tudi Matice naprednih žen in Udruženje slovaških žen. Po referatu ge. Govekarjeve, h kateremu se v kratkem še povrnemo, se je razvila razgibana debata o nekaterih predrinjenih in načelnih vprašanjih, v katero so iz iniciativnih predlogov posegle ge. Štebijeve, Krotova, Vodotova, Kraigherjeva i. dr. Največ vroče debate je bilo o zasnutku, o katerem se je na pobudo ge. Štebijeve razpravljalo tudi v Novem Sadu — Slovenke so v vsedrži ženski zvezi vobče najbolj delovne — naj bi država samostojnim materam (vdovam, ločenkam, nezakonskim), ki so potrebne socialne pomoči, izplačevala nekakšno pokojnino.

Pred zaključkom zborovanja pa je gospa Lapajnetova prebrala spomenico, ki jo ljubljansko društvo s pomočjo Jugoslovenske ženske zveze dostavlja na vsa oddelčna mesta in v kateri žensstvo odločno zahteva, da se znižajo cene sladkorja, ki je eno najvažnejših hraniv za vse sloje. Spomenica navaja med drugim:

Iz socialnih, ekonomskih in moralnih razlogov zahtevamo znižanje cene sladkorja. Zahtevamo znižanje cene sladkorja na podlagi velikanskega dobička, ki jih izkazuje naše trgovice. Velikobedečeka fabrika šečera n. pr. je dala v l. 1922-1923 15 Din dividende na 150 Din nominalne, to

je 10 odst. Te dividende so se stopnjevale vsako leto in so dosegle v letih 1929. in 1930. 80 Din dividende ali 53 odst. Ne dosti manj ostale tovarne. Državna fabrika na Čukarici izkazuje 14 milijonov Din čistega dobička.

Zahtevamo znižanje trošarine na sladkor, ker je ta trošarina nesocialna, ter ima samo namen, ščititi visoke dividende trgovca, ki so vse v tujih rokah. Trošarina na sladkor se je povišala na zahtevo teh trgovca, da se prepreči uvoz sladkorja iz Češkoslovaške in Avstrije, kjer se sladkor danes prodaja po 9.50 Din odnosno 10.50 Din. Ob primerni trošarini bi imeli tudi mi sladkor po tej ceni, kakor smo ga skoro imeli v letu 1931., ko je bila cena sladkorja v kockah 13 Din, kristalnemu 11.50 Din. Zaradi nižje cene sladkorja niso tedaj dividende prav nič padle, nasprotno, za 20 odst. in več so bile višje kakor v letu, ko je imel sladkor isto ceno, kakor jo ima danes, to je l. 1925. Torej odločuje znano pravilo, da daje dobiček povečani konsum in ne povišana cena.

To pravilo velja tudi za trošarino. Ob pomnjenih trošarini in ob povečanem konsumu bo dohodek trošarine gotovo isti, ako ne večji.

Sladkor je eno najbolj nujnih, najbolj zdravih hraniv, ki se prideluje v naši državi, in nobenega dvoma ni, da bo žensstvo imelo v tej akciji vso javnost za seboj.

Po kratki debati je bilo sklenjeno, da bo Zveza gospodinj, ki je priključena društvu, v najkrajšem času priredila velik protestni shod. Nato je predsednica zaključila zborovanje.

Nevaren požar sredi Ljubljane

Po naključju in požrtvovalnosti gasilcev preprečena velika katastrofa

Ljubljana, 8. junija. Ponoči je razburil Ljubljano silen požar, ki je zajel ostreže hiše št. 1 na Dvorcem trgu. Ta požar je bil veliko nevarnejši kakor oni pred leti, ko je gorela Pengova hiša za Gradom. Bilo je okrog 1.40, ko so stanovalci v hišah na Cankarjevem nabrežju nenadoma opazili bušiti pod nočno nebo valove dima, za katerimi so takoj planili v zrak tudi silni plameni. Preplašeni opazovalci so jeli kričati: Ogenj, ogenj in hiteli so čez most na Jurčičevem trgu na levi breg Ljubljanice. Gostilničar Ivan Maček je takoj odhitel v Mestni dom in alarmiral gasilce.

Že poprej je opazil silno nevarnost v goreči hiši v mansardi stanujoči brivski mojster Gabriel Spindler. Zbudil se je nekako ob 1.30 in zavohal smrad po dimu. Komaj pa je odprl vrata na hodniku, je že ugledal plamene, ki so se širili proti hodniku. Spindler je jeli ves prestrašen kričati in butati na vrata sosednjih stanovanj. Zaradi plinov, ki so se zgostili na hodniku, pa se je Spindler kmalu onesvestil in so ga morali prenesti nazaj v stanovanje. Na hodniku so se tedaj že zbrali drugi stanovalci, ki so kričali od groze. Jeli so metati na Dvorski nasip razno obleko in tudi kose pohištva, nato pa so se skušali rešiti tudi sami. K sreči so mogli še pravočasno prispeti na stopnice, predno jih je ogenj zajel. Pred tem stanovalci v II. nadstropju se niso ničesar vedeli, kaj se godi v hiši. Dim ni prodiral še v spodnja nadstropja. Kmalu pa so prispeli na kraj nevarnosti poklicni gasilci z Magirusovo lestvo in drugim orodjem. Poklicne gasilce sta vodila g. Gostiša in g. Ogrin, za poklicnimi pa so kmalu stopili v akcijo tudi prostovoljni gasilci pod vodstvom g. Mežeka. Ostršeje velike hiše je bilo tedaj že popolnoma v plamenih in so imeli gasilci polne roke dela.

Veter je vel takrat proti plospju kina Matice in nastajala je čedalje večja nevarnost, da preide ogenj na ono stran, kar bi postalo usodno. Hišnik v kinu Matice g. Tone Japelj je takoj uvidel nevarnost in splezal na streho, kamor so mu donšali domači vodo. Branil je v prvi vrsti leseno kupolo, ki so jo že nekajkrat skušali zajeti ognjeni jeziki. Gasilci so iz obeh mortork brizgali močnejše curke vode ne samo na gorečo hišo, marveč tudi na plospje kina Matice, da tako požar vsaj lokalizirajo. Če bi se bilo vnelo to plospje, bi značilo to še večjo katastrofo, nego je bila ona pred več kot 50 leti, ko je pogorelo nekdanje deželno gledališče. Posebno dobro je služila Magirusova lestva, s katere so gasilci lahko brizgali vodo od zgoraj dol na gorečo streho. Pozneje so gasilci odšli v hišo in med plameni kar brez mask pričeli razkopavati tramovje, da so lažje du-

šili ogenj. Razmetati so morali tudi opeko, ki so jo metali na Dvorski nasip in v ozko ulico med obema hišama ter deloma tudi na pločevinasto streho Matice. Gasilcem so požrtvovalno pomagali tudi stanovalci iz sosseke in mnogi iz vrst gledalcev, ki se jih je nabrala na Kongresnem trgu in na Dvorskem nasipu navzlic pozni uri ogromna množica. Gasilci so okrog 5. zjutraj končali z gašenjem in pustili na mestu pet mož kot stražo. Med strankami v goreči hiši je zavladala, ko so se zavedli nevarnosti, silna panika. Ko so metali iz stanovanj kose pohištva in zavojke obleke ter begali po stopnicah gor in dol, so bila v nevarnosti tudi njihova življenja in je požrtvovalen stražnik komaj rešil življenje sinčku brivca Spindlerja, ki se je že skoro zadušil v dimu, uhajajočem v stanovanje.

Skoda je zelo velika. Največji del jo bo trpel hišni lastnik g. dr. Ivan Černe, ki ima znano gospodarsko pisarno in ki je odsoten iz Ljubljane. Poleg ostreže je pogorelo tudi vse pohištvo, spravljeno pod streho, razni spisi, ki jih je imel dr. Černe po omahar, dalje obleke in najrazličnejši drugi predmeti. Kuharica in javničarjski drugi pogorela vsa bala, ki jo je imela spravljeno pod streho. Oškodovane so dalje stranke Laun, Dolencova, Spindler, Bavcar in precej tudi trgovski zastopnik Lojze Dular, kateremu je v stanovanje v II. nadstropju vdrlo vodo. Skupna škoda bo gotovo znašala več stotisoč dinarjev. V hiši je bila že danes dopoldne cenilna komisija, ki pa še ni popolnoma opravila svoje posla.

Lep uspeh Ljubljanskega šahovskega kluba

Na binokšne praznike je priredila Jugoslovenska šahovska zveza izbirne tekme v štirih skupinah, od katerih je imela vsaka po štiri klube. Prva skupina je igrala v Beogradu, druga v Novem Sadu, ostali dve pa v Zagrebu. Zmagovalci v teh štirih skupinah bodo tekmovali na jesen za državno prvenstvo klubov. Od Ljubljanskega šahovskega kluba so igrali v Zagrebu: Milan Vidmar mlajši, Ljudmil Furlan, Ludovik Gabrovšek, Anton Preinfalk, Julij Gabrovšek, Ciril Vidmar in Jože Sorli. Kapetan je bil dr. Tone Bajec. Tekme so se vršile v dvorani Grafičnega doma in so bile deležne lepega števila gledalcev.

V ljubljanski skupini sta bila glavna tekmeča Ljubljanski šahovski klub in Maksimski šahovski klub. Ker sta igrala med seboj šele v zadnjem kolu in ker so odločale dobljene partije in ne dobljeni matchi, je bilo potrebno, da premagata ostala dva kluba s čim boljšima rezultatom, na-

to pa bi odločilo končni rezultat medsebojnega srečanja.

V nedeljo ob pol 15. je zvezni reditelj mojster g. Vuković z lepim nagovorom otvoril tekme. Prvi nasprotnik Ljubljanskega šahovskega kluba je bil Grafički šahovski klub. Borba med obema kluboma se je zaključila za Ljubljance 4 in pol : 1 in pol točke. Enako zmago je dosegel Maksimski šahovski klub proti Viru. Drugi dan dopoldne je igral LSK z Virom in se povzpela na 10 in pol točke, a MSK samo na 9 točk, ker je proti GSK ponovil rezultat prejšnjega dne. To je pomenilo, da bi moral MSK dobiti proti LSK najmanj štiri točke, če bi hotel biti zmagovalce. Popoldne so se odigrale odločilne partije. Končni rezultat je: LSK 13 in pol, MSK pa 12.

Ljubljanski šahisti so s tem dosegli lep uspeh in spet pokazali, da so med najboljšimi v Jugoslaviji. Ta uspeh je tembolj uvaževanja vreden, ker večina ljubljanskih šahistov ni bila za tekme pripravljena. Furlan je začel ponovno igrati po dveh letih. Ludovik Gabrovšek pa se je pravkar vrnil od vojakov. Tako so morali z ambicijo in voljo nadomestiti rutino. Za jesenske tekme pa bo vsakogar potreben resen trening. LSK ima najlepše nade, da si osvoji državno prvenstvo.

V zagrebški skupini je zmagal, kakor se je pričakovalo, Zagrebški šahovski klub z 12 točkami. Celjski šahovski klub je dosegel tretje mesto z 8 in pol točke za Virovitico (9 točk). Pri hrvatskih in srbskih klubih se opazata zadnja leta velika delavnost in napredek, ker so turnirji in medklubske tekme pri njih prav pogosti. Tako tekmovalja nam manjkajo. Potrebno bi bilo, da bi se slovenski klubi med seboj in tudi z drugimi v državi pogostejše srečali.

Zaposlenje vojnih invalidov

Ljubljana, 8. junija.

Tekom prvih let po vojni so tudi pri nas vojne invalide učili in vežbali v raznih obratih in poklicih. Vse to se je vršilo v naglici s skrajšanjem učne dobe, da bi si invalidi lahko čimprej pomagali. Dobili smo tudi predpise, po katerih imajo invalidi prednost pri zaposlovanju v državnih, samoupravnih in celo privatnih podjetjih. Vse to pa ni pomagalo in je pri nas prišlo le malo invalidov do posla in zaslužka.

Centralni odbor invalidske organizacije je zbral sedaj podatke, ki kažejo zelo žalostno sliko glede zaposlovanja invalidov. Zbrani podatki so uradni in je po njih v državi, samoupravni in v občinski službi ter pri privatnih podjetjih v vsej državi samo 1647 invalidov. V državni službi je 414 uradnikov, 371 slug in 85 kvalificiranih delavcev, v samoupravnih uradih in ustanovah pa 28 uradnikov in 40 slug, dočim so vsi ostali v občinskih in privatnih službah. Največ zaposlenih invalidov ima dunavska banovina (668), na drugem mestu pa je dravska, kjer je v državni službi 121 uradnikov in 119 slug, v samoupravnih službi 3 uradniki in 4 slug, v občinskih ustanovah 7 uradnikov in 26 slug, pri privatnih podjetjih 200, samostojnih pa 19 invalidov. V zetski banovini pa je zaposlenih samo 11 invalidov in sicer v državni službi 9 uradnikov in 1 sluga, 1 pa ima samostojno obrt. Če primerjamo ta pregled uslužbenih invalidov s številom celokupnega državnega uslužbenstva, vidimo, da tvorijo zaposleni invalidi komaj 1.60 odstotkov. Najmanjše število invalidov so prevzeli v službo občinske uprave. Beograjska in zagrebška občina imata skupaj preko 5000 uradnikov, slug in dnevnicarjev, v vseh občinah Jugoslavije pa je zaposlenih komaj 258 invalidov.

Elitni kino Matice

Telefon 2124

Samo še danes ob 4. in 1/8. uri (predstava ob 10. odpade zaradi koncerta)

Richard Tauber

v filmu krasnega petja, lepih slagerjev

Simfonija ljubezni

TAUBER v Puccinijevi »Tosca« kot Cavaradosi.

Znižane letne cene!

Konjske dirke na vojaškem vežbališču

Oba binokšna praznika so bile na vojaškem vežbališču pri D. M. v Polju velike konjske dirke, ki jih je priredilo »Kolo jahta« v zvezi z prestolonaslednik Peterjem. Med dirkači se je posebno odlikovala kobila »Posilna« Vekoslava Razlaga, ki je zmagala pri glavni dirki na 3300 metrov in je svojemu gospodarju pridelala nagrado 10.000 Din. Na sliki je »Posilna« z vozačem in gospodarjem (pri uzdi).

Smrtna nesreča na Pokljuki

Nomenj, 8. junija.

Naše planine zahtevajo svoje žrtve letos v kratkih razdobjih. Vsa bohinjska kotlina razpravlja o tragični smrti 22letnega mladca Antona Zima, ki je strmoglavil na obronkih Pokljuke v globino in se ubil. Strahoto dogodka še poveča okolnost, da bi bilo mlado življenje najbrž lahko oteleti smrti, ako bi se bilo za usodo nesrečnega fanta zvedelo takoj in ne šele po preteku celega tedna dni. Po vseh opazovanjih je prišlo do nesreče takole:

Sokolsko društvo na Koprivniku, v bohinjskem gorskem naselju, je priredilo v nedeljo 28. maja domačo veselico, ki se je udeležil tudi Anton Zima, po domače Pogačarjev iz Zgornjih Gorij pri Bledu. Fant se je nekoliko zakasnili in je hotel zato na postajo Nomenj, da se s turistijskim vlakom ob pol osmih zvečer odpelje proti domu. Imel je že skoro pol pota za seboj, ko ga je privedla pot do nevarnih obronkov Pokljuke, kjer se tamošnji svet v divjih pečinah znižuje proti dolini Save Bohinjke. Na takozvanem Parneku je zajela potnika tema ter mu onemogočila orientacijo. Bleščeča lučka s postajnega poslopja ga je najbrže zapeljala, da je krenil z ozke, a pravilno speljane steze na nesrečno kolovozno pot, ki se v gozdovju kar nekako izgublja. Zimi je moralo zmanjkati poti, krenil je v desno in v — smrt. Treščil je čez skoro 30 m visoko skalnato steno navzdol ter obležal nezvesten.

Toneta so domači seveda ves čas pogrešali in bili zanj v hudih skrbih, niso pa mislili na najhujše. Sklepari so, da je ostal pri svojih prijateljih. Ko je minil ves teden v tej negotovosti pa so po naključju našli pod Parnekom truplo nesrečnega mladca, ležečega na skali. Na telesu ni bilo nobenih poškodb razen vdrtega prsnega koša in se iz tega sklepa, da je ponesrečenec med pečinami s to hudo poškodbo ležal, dokler ga ni rešila smrt trpljenja. Dobrih 50 m od prostora, kjer se je Zima boril s smrtjo, so bili zaposleni v gozdu delavci, ki bi mu bili gotovo prihiteli na pomoč, če bi bil revež mogel klicati na pomoč. Nesrečni mladenič je padel na skalnato mesto, kamor zaide človeška noga le po naključju, in tako mu ni mogel nihče pomagati.

Truplo ponesrečenca so prenesli v Gorve in tam pokopali. Tona Zima je bil izredno priden in človečen ter zara iz svojih lepih lastnosti splošno priljubljen. Njegova tragična smrt je vzbudila splošno sočutje.

Poklicni fotografi razstavljajo na velesejmu

Ljubljana, 7. junija

Zadnja leta se je fotografija tudi pri nas tako razmahnila, da lahko vzdržuje korak z inozemstvom. Populariziranju fotografije so zlasti pripomogli fotoamaterski krožki in društva, ki so pri nas priredili že več lepo uspešnih razstav. Seveda je tehnika fotografije danes že toliko napredovala, da nudi vsakemu eksperimentujočemu fotografu toliko različnih in zanimivih poizkušanj kakor malokatera druga stvar. Na drugi strani pa so zopet tvornice, ki so preplavile trg s tolikimi različnimi modeli vseh formatov, da je vsakemu ustrezno po lastnem okusu. Tudi sistem prodaje je poveličje že povsod tako vpeljan, da je mogoče kupiti kamero in ostali pribor za majhne obroke.

Napredek, ki je v naši fotografiji tako viden, pa smo pripisovali skoro izključno našim amaterjem. Da pa napredek naših poklicnih fotografov ni pustil ob strani, so dokazali pravkar s svojo razstavo.

Po številu del sta na prvem mestu Josip Pelikan iz Celja in Josip Pogačnik iz Ljubljane. Prvi ima poleg nekaterih okusnih in tehnično dovršenih ateljejskih portretov tudi nekaj pretrikov s motivi štajerske pokrajine, ki so prave kabinete stvarce. Med portreti sta odlična št. 57. pisatelj Adamič in št. 59., ki predstavlja starega župnika. Poleg teh del zbujajo pozornost večja serija Leica povečav s pestrimi moti-

vi, ki so tehnično tako popolni, da jim ne bi sodil, da so povečave iz filmskega negativca.

Josip Pogačnik stremi v svoji fotografiji po brezhibni kompoziciji in umetniškem izrazu, naj si bo v portretu, pokrajini ali aktu. Pri aktih stremi po harmonični liniji, njegove pokrajine pa kažejo sveža strojenja, ki učinkujejo kakor bežne skice hitro se preminjajoče pomladne pokrajine. Mala pokrajina v rdečkastem tonu št. 143. je pravi biser med njimi. Mnogo čuta za dekorativno linijo kaže št. 82, medtem ko so v pokrajini št. 84 pomladni oblaki kakor iz kompozicije renesančnega mojstra. Zanimive so tudi njegove fotografije brez kamere, projekcije predmetov na papirju in fotobise, od katerih je št. 142. prav krepka skica. Med portreti gre prednost veliki dekliški glavi št. 141., ki je odlična v pogledu kompozicije in plastike.

Hugo Hibšer se je specializiral na interierje in reprodukcije, v katerih se tehnična popolnost kaže v jasnosti, ostroty in detajlih.

Z deli iz svojega ateljeja je dobro zastopana Leopoldina Perissich iz Celja, ki kaže v nekaterih delih lep čut za kompozicijo. Dve veliki povečavi nazorno kažejo razloček med ateljejskim in reporterskim portretom.

Anton Mancini razstavlja Leica povečave, tri obraze vagabundov s ceste in velik portret v bromo oljnat tehniki, ki kaže vse odlike dobre sodobne fotografije, pa tudi dobrega risarja, kar je za poklicnega fotografa največja pomena.

Izmed Kraljevih ugaja podoba starega postreščka, Franja Hudnika pa portretna študija št. 44.

Jože Smuc je zastopan z ljubljanskimi razgledi, vedutami in pokrajinami iz Tivolija.

Karl Holinski razstavlja Leica povečave, od katerih sta št. 131. Manica Komanova in št. 128. otroška glavica, obe v rdečkastem tonu prava kabineta portreta, podana z veliko nežnostjo.

Odlične tri svetlobne študije istega modela razstavlja Josip Mavec iz Grabičevega ateljeja. Iz Ljubljane razstavlja še Franjo Kunc in Veljahn Bešter, ki sta zastopana s fotografijami, s katerimi dokazujejo solidno, publiki laskajoče delo.

Z dežele se posebno odlikuje Mla Pavlin iz Jesenic, ki v dveh študijah starčevske glave in pokrajinah podaja solidno tehnično znanje in čut za harmonično oblikovanje, sposobnosti pridobljene na inozemskih strokovnih solah. Jakob Pavlovič iz Brezovice, Blaznik in Franc Selhaus iz Skofje Loke, Josip Dornik iz Kočevja in N. Bešter iz Št. Pavla so zgornje priče, da se je okus naših podeželskih fotografov močno dvignil in da so se tudi v pogledu tehnične izdelave lepo izpopolnili.

Podčrtati pa je treba, da so se nekateri razstavljalci za razstavo posebno pripravili, med tem, ko so ostali poslali fotografije iz svojega vsakdanjega dela. Razstava pa je dokaz, da so naši poklicni fotografi sposobni več, kakor kažejo običajno njihove razstavne izložbe, s katerimi se ponizujejo in laskajo povprečnemu ljudskemu okusu. Če po navadi pri nas ne vidimo tako odličnih portretnih fotografij, kakor jih poznamo iz inozemstva, je temu vzrok le primitiven okus našega ljudstva. Zato ta razstava ni le dokaz sposobnosti naših fotografov, temveč vse bolj ima pomen, da v njej posetniki spoznajo lepoto sodobne fotografije. Za ta vzgojni pomen pa gre prirediteljem za njihovo požrtvovalnost vsa hvala.

Pri želončnih težkočah, zgagi, zmanjšanim občutku za tek, zapetki, pritisk na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspasnosti povzroči kozarec »Franz Josefov« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefov« vodo, kot važen pripomoček proti grizi, kakor tudi želončnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico.

KULTURNI PREGLED

Iz francoske književnosti

Francois Mauriac —

„nesmrtnik“

Volitev novega člana Francoske akademije je vsakek dožudek tudi za širšo javnost. Znano je, da Francoska akademija šteje štiriindeset članov, ki jih imenujejo »nesmrtniki«. Kakor vsaka čast, je kaipak tudi ta relativna. Mnogi odlični francoski pisatelji niso bili člani Akademije (Zola je n. pr. ponovno propadel pri volitvah), medtem ko so nekateri manj pomembni umrli v glorio »nesmrtnikov« in bili pozabljeni že nekaj let po smrti. Vendar je za vsakega francoskega pisatelja (in njegovega založnika) kaj prijetno, če lahko pristavi svojemu imenu »d'Académie française«. Za izpraznjena mesta — z mesti »nesmrtnikov« namreč razpolaga Smrt — se ponavadi vname huda zakulnsa bitka, in akademiki v zelenih frakih so pred volitvami kar oblegani po kandidatih ali njihovih posredovalcih.

Minule dni so francoski »nesmrtniki« zopet volili izmed dolgo vrste pisateljev moža, ki se jim je zdel dobiten, da izpopolni častitljivo štiridesetorico. Navzočih je bilo 31 članov, izmed teh jih je 28 glasovalo za Francoisa Mauriac, ki je bil a tem, primerna izredno visokim številom glasov izvoljen med »nesmrtnike«. Tri glasovnice so bi-

le prazne, kar takisto sodi že med tradicije v Francoski akademiji; samo Foch, Weygand in Clemenceau so bili izvoljeni brez belih listov, ti pa v docela izjemnih razmerah, ko je šlo za to, da se tudi v starodavni Akademiji manifestira politični edinstvo francoskega naroda in njegova solidarnost z narodno vojsko.

Mauriac so potemtakem volili tudi njegovi svetovnonazorski in literarni nasprotniki: rekordno število glasov, ki jih je dobil zase, je izraz posebnega priznanja.

Francois Mauriac se je rodil v oktobru 1885 v Bordeauxu. Solal se je v samostanih in je ostal vse življenje veren katolik. Vendar mu vera nikdar ni bila sredstvo k drugim ciljem in ne pregraja, ki bi zaustavljala njegovega duha; v tem »Mauriac« tudi kot literat razločuje od povprečnih katoliških pisateljev in še bolj od navadnih klerikalno-tendencijskih literatov, pa tudi od konvertitov (n. pr. Huysmans, A. Rétellé in dr.), ki so padali iz skrajnosti vsakravnosti.

Prva Mauriacova knjiga je bila pesniška zbirka »Les mains jointes«, ki je nanjo opozoril sam Mauriac Barrès. Ideolog novega francoskega nacionalizma je bil tedaj prvi literarni pokrovitelj Francoisa Mauriac, druga pesniška zbirka mladega Mauriac

se je imenovala »L'Adieu à l'Adolescence«. Nji je sledila dolga vrsta krajsih in daljših romanov, med njimi »La Chair et le Sang«, »Préface«, »Le Baïser au Lépreux«, »L'Élu«, »Le Feu«, »Génitrix«, »Le Désert de l'Amour«, »Thérèse Desjeux«, »Le Nœud de Vipère« in dr. Mnogo pozornosti je vzbudila Mauriacova izpovedna knjiga »Dieu et Mammon«, ki je v nji z redko brezobzirnostjo orisal križe in težave romanopisca, ki hoče svetovnonazorsko ostati katolik, ne mara pa zaradi tega omejevali svojega odnosa do življenja, ki mu tudi »svojo demonično« platno nudi obilo izpodbud in snovi.

Mauriac kot romanopisec nadaljuje v francoskem slovstvu smu »Paula Bourgeta«, vendar je med Bourgetom in Mauriacom podobna razlika kot pri nas n. pr. med Fr. Dželo in Pregledom. Pregled sploh nekoliko spominja na Mauriac: oba namreč obdelujeta spolno življenje svojih junakov a smelo realistično, ki vzbuja pri katoliških moralistih težko pomisleka. Obema je pisanje romanov ustvarjanje umetniških vrednot, ki imajo ceno same po sebi, ne zgolj po iziden ali celo moralno-vzgojnem učinku. Mauriac so nekateri imenovali »spagnoskega katolika« ali »katoliškega paganca«: v njegovi pripovedni umetnosti sta namreč oba nasprotujoča si čustvena in imelvena kompleksa, kar čudno pomešana med seboj.

Slovenci imamo v prevodu Mauriacova romana »Gobave« je poljubila in »Križa za laž«, O njegovem delu je »Ljubljanski Zvon« priobčil l. 1929. čel dr. St. Lebna »Francois

Mauriac ali osebni problem katoliškega romanopisca.

Za svoje delo je Mauriac dobil že l. 1926. nagrado Francoske akademije, ki ga je sedaj postavila na sedež pokojnega Eugèna Brieuxa.

Nove knjige. André Saurès je v knjigi »Marsiho, portrait d'une ville« opisal življenje v mestu Marseille. Izšla je ob istem času kot Paula Moranda »Portrait« Londona z naslovom »Londres«, ki se dostojno pridružuje njegovi prejšnji ateljejski reportaži o New Yorku. — Pri Grassettu je ugledal svet prevod Rudyarda Kiplinga »Spominov na Francijo« (Souvenirs de France). — Mnogo pozornosti vzbuja knjiga Saint — Georges de Bouhélier »Napoléon«. — Luc Durtain, ki je nedavno predaval tudi v nekaterih mestih Jugoslavije, je objavil pri Flammarionu svojo polopieno knjigo o Južni Ameriki »Vers la ville kilomètre 30«. — Roger Martin du Gard je v knjigi »Vieille France« opisal staro, izumirajočo Francijo, ki »v provinci in se le počasi umika« »dobrodo civilizaciji«. — V izdanih in p. »Mondiales« je izšla reportaža »Março nag« Lauret »Une femme en U. R. S. S.«, kjer je prepolovila doberšen del »Francoske zemlje in opazuje ruske razmere« in »em z očmi Zenske«. — Pri Radarinu je »v knjigi Paula Louveta in Jeana Moura: »L'Étre« Dame de Paris centre de vie« Poelastica za poznavalce in ljubitelje Pariza: kaže, kako se je zgodovina tega mesta avkala okoli njegove bazilike. — Jacques Dyssord je objavil svoj sp »Londres secrets. Paul Morand opisuje London z

njegove bleščeče strani, Dyssord pa je hodil po njegovi senci. V tej knjigi najdeš skoraj že brutalne resnice o londonskem »dnu«: apakihi bežnicah, o javnih hišah, o nočnih azilih itd. — Paul Palewski je svoje življenjske studije nekaterih znamenitih Poljakov strnil v knjigo »Vies polonoises«, ki je izšla pri Attingerju. — André Focault prikazuje v knjigi »Germania« ono Nemčijo, ki pripravljala za bodočnost maščevalno vojno zoper vse, ki so užalili »nozdravljivo« nemško osabnost in samopasnost. Knjiga je pisana na osnovi pisčevih osebnih doživljanj, opazovanj in anket v Nemčiji. Njena poglavitna teza je: Nemška mentaliteta se ni izpraznila in se tudi nikdar ne bo. Sosedni narodi naj si ne delajo iluzij: Nemci bodo zopet skušali zavladati nad Evropo, pa naj stane, kar hoče! — Myriam Harry je v knjigi »Derniers harem« opisala izumirajočo romantično stare Turčijo, ki jo je tolikanj opeval Pierre Loti, namreč svet haremov. Avtorica je obiskala še pred leti mnoge hareme, se »stajala« s tamošnjimi ženami in diskutirala z njimi o raznih vprašanjih. Danes haremi ne izproso propadanje po vsem Orientu. Srednje zakrivajo vedno manj ženskih obrazov. Prodajajo evropsko omika je osvobodila žensko in obsojala na smrt stari svet z njegovimi običaji in prepdi — Založba Laroussé je v svojih, tudi pri nas znanih izdajah francoskih klasikov pravkar objavila tri romane George Sandov: »La Petite Fadette«, »La Mare au Diabre«, »Francois de Champagnac«.

Prevod Francoisa Mauriac v slovenščino. V založbi Jugoslov. knjigarne v Ljubljani je

Domače vesti

* Odlikovanje kamniške lire in njenih pevcev. Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku je bilo za svojo 50 letnico odlikovano z redom sv. Save IV. vrste. Južnoslovenski pevski savez pa je odlikoval več starejših pevcev Lire z diplomami. Kraljevo odlikovanje bo izročeno Liri v nedeljo 11. t. m. ob 11. dopoldne v dvorani Narodne čitalnice v Kamniku, istčasno pa bodo tudi Lirini pevci prejeli diplomo saveza.

* Uspešna propaganda za naše kraje. Akademsko društvo »Jugoslavija« v Brnu je priredilo v maju dve prav dobro uspešni predavanji o naših krajih s skriptičnimi slikami. Društvo vrši zelo uspešno propagando za naše kraje v Brnu. Kakor poročajo, so krasni posnetki, ki jih je dal na razpolago turistovski klub »Skala« v Ljubljani omenjenemu društvu, zadivili obiskovalce in so želi toliko priznanja, da se je imenovalo društvo odločilo, prirediti še več sličnih predavanj po vseh važnejših mestih Češkoslovaške. Akademsko društvo »Jugoslavija« deluje tiho, požrtvovalno, a uspešno med našimi brati Čehoslovaki za procvit našega tujkega prometa.

NAREDITE SI SAMI KOPALNE OBLEKE

iz posebne volne. Kroji brezplačno.

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg 1.

* Izlet Jadranske straže s »Kraljico Marijo« po Sredozemskem morju. Udeleženci, ki so se pripravili za prvo potovanje JS s »Kraljico Marijo«, se obveščajo, da so od izvršnega odbora v Splitu vrnjeni vsi potni listi in da so vse priprave končane. Zaradi skupnega odpotovanja iz Ljubljane naj udeleženci sporočijo pisarni JS v Ljubljani pisмено ali osebno, ali nameravajo odpotovati 14. t. m. z večernim brzovlakom ob 20.03. tako da prispejo v Split 15. t. m. ob 9.10. Odbor JS bo v primeru dovoljenja števila reflektorov preskrbel skupen vagon iz Ljubljane do Splita. Prijave se morajo izvršiti najkasneje do 12. t. m. ob 18.

* Vodstvo radijske oddaje postaje v Ljubljani je sklenilo, da dopušča razlaganje kratkih obvestil in novic po radiu v državnem jeziku, ki jih žele pošiljati obiskovalci letošnjega sokolskega pokrajinskega zletja svojcem, radijskim naročnikom. Obvestila in novice ne smejo biti naslovljene na posamezne osebe, pač pa smejo imeti podpis osebe, ki jih predajo. Cena takih obvestil in novic znaša za enkratno razlaganje 10 Din za vsakič začetni deset besed. Obvestila in novice se bodo razlagale dnevno med 12. in 13. in med 19. in 20. uro.

* Gallusov koncert v Ribnici. Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske izjaja v nedeljo dne 11. t. m. ob 15. pop. v ribniški dekanijski cerkvi vrsto Gallusovih skladb. S samostojnimi točkami na orglah bo sodeloval pri koncertu prof. Matija Tome. S koncertom je združena proslava Jakoba Petelina-Gallusa. Glasbena Matica mu odkrije na poslopju stare šole spominjsko ploščo. Pri odkritju govori senator dr. Vladimir Ravnihar, v cerkvi pa bo imel govor o Gallusu dekan Anton Skubic. Pevski zbor Glasbene Matice, pod vodstvom ravnatelja Mirka Polića poje tudi pri odkritju plošče. Predprodaja vstopnic v trgovini Arko v Ribnici.

* Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se bo vršil v ponedeljek 12. t. m. enodnevni perutninarški tečaj. Tečaj se prične ob 8. zjutraj in se bo na tečaju predavalo o vseh važnih vprašanjih perutninarstva in sicer dopoldne o ureditvi kurnic, pašnikov in tekalščev, o pasmah (mesne in mesne), o krmiljenju, umetnem valenju in umetnih kobilah ter izreži; popoldne pa o pomenu kapunjenja, pitanju puranov in o boleznih perutnine. Na sporecu je tudi praktično kapunjenje petelinov. Vabljeni vsi, ki se za to zanimajo.

* Vilfanova koča na Begunjski je odšel spet redno odprta in oskrbovana, medtem ko bo novi planinski dom, ki je že dograjen, slavnostno odprt v prihodnjem mesecu.

* SPD v Ljubljani naznanja, da so stalno oskrbovane nastopne planinske kočve: v Juljskih Alpah: Aljažev dom v Vratih, Mahorjeva koča na Črni prsti; Erjavčeva koča na Vrščici (bo odprta 10. in 11. t. m.); v Karavankah: Spodnja in Kadlinskihova koča na Golici, Valvatorjeva koča pod

Stolom, Prešernova koča na Stolu in Wilfanova koča na Begunjski; v Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Don na Kravcu.

* Nova grobova. V Solčavi je preminil župnik g. Miloš Šmit, zlatomašnik in duhovni svetnik. Jutri ob 11. ga bodo iz župnišča spremljali k večnemu počitju na domače pokopališče. — V Ljubljani pa je ugrabila smrt soprog kmetavničarja mestne elektrarne go. Avguštin Zovnikovo. Njen pogreb bo jutri ob 16. na pokopališču pri Sv. Križu. Pokopnikoma blag spomin, žakločim iskreno sožalje!

* Cerkljanski kaplan Tomazin na svobodi. Včeraj popoldne sta bila izpuščena iz zaporov novomeškega okrožnega sodišča Gramac in Srbčič, ki sta obdolžena atentata na cerkljanskega škotskega uravnilnika g. Kabaja. Obenem z njima pa sta prišla na svobodo kaplan Tomazin in posestnik Andrešek, ki sta bila obdolžena, da sta omenjena mladeniča napotila k napadu.

* Škoda po prvi toči v kamniškem srezu. Od Kamnika se vleče proti vzhodu dolga greda od 700 m visokih gričev, ki priležja tik nad Kamnikom s strmim Starim gradom. Kako podlugo uro od Kamnika leži na tem grebenu med samimi gozdi vas Paloviče, ki zalaga kamniški trg s sadjem, zlasti pa s češnjami in slivami, ki v tej vasi že od nekdaj najbolje uspevajo. Zna na pa je ta vas tudi kot kraj, kjer najpogosteje pada toča v vsem kamniškem srezu. Skoro vsako drugo ali tretje leto uniči žito v nekaterih vaseh. Letos je prvič padla toča nad Palovičami 31. maja. Najprej je približno nad vas velik naliv, nato pa se je pričela vsipati iz oblakov gosta toča, ki je v nekaj minutah napravila veliko škodo na sadnem drevu in na pšeni, ki se ni poznala klasja. Po enem tednu je bila večeraj ocenjena škoda na sadnem drevu na 75 odst., na pšenici pa na 50 odst. Izmed sadnega dreva je najbolj prizadeto pečkasto sadje, ki je letos obetalo bogato letino.

* Avtomobilska nesreča. V torek 6. t. m. se je vračal neki Dunajčan v spremstvu neke gospodične v avtomobilu Chevrolet skozi Tepanje proti Mariboru. Iz nepojasnjene vzroka je zavlekel ob državni cesti v debelo jabloko, ki jo je sunek skoro izruval, nato pa se je avtomobil v krogu zasul čez državno cesto, pri čemer so se polomila peresa in sprednja kolesa ter so nastale tudi poškodbe na motorju. Oba potnika sta imela srečo, da sta ostala neškodovana. Takoj po dogodku je se pripeljal mimo tovarni avto pivovarne »Union« iz Maribora, na katerega sta oba potnika sedla in se odpeljala v Maribor, odkoder je prišel popoldne mehanik in odpeljal razbiti avtomobil v delavnico v Maribor.

* Še enkrat konjske dirke pri Dev. Mariji v Polju. Ugotavljamo, da je bil tretji v ravni dirki na konju poročnik g. Cerovič g. Milan Papić. Pri dirki preko za pretek za oficirje in civilne jahače je bil tretji »Cullinan« g. Lantkega (jezdec g. Stajko) in ne kakor je bilo prvotno pomotno poročano »Zdravine« poročnika Pajmana. »Zdravine« je namreč kakor več drugih konj zverel zapreko in v smislu tozadevnih pravil nima pravice do nagrade, čeprav je prišel tretji na cilj.

* V nedeljo vsi na Vrhniko na veselico. Opleševalno društvo trga Vrhnika priredi v nedeljo 11. t. m. pod holmom Sv. Trojice gozdno veselico, na katero najljubše vabi prijatelje narave. Vabi pa tudi prijatelje Cankarja, ki tako lepo opisuje Sv. Trojico. Pohitite ta dan na Vrhniko in prepičite se boste, da Vam bo nudeno vse, kar vam srce poželi. Društvo si je nadelo nalogo, da uredi in popravi pota in s tem oživotvori lepe Cankarjeve spise.

* Remon toplovdne naprave, razstavljene na sejmu v koji 500-503 ljubljanske trdnice Remec — Co. — Pisman, paviljon E, so važne zboljšave enostavne oskrbe tople vode na pipi. Istotam je razstavljena patentirana Termom ginstana peč, ki združuje ekonomijo, učinkovitost in lepo obliko.

* Ponarejalno godnarskih kovancev so odkrili v Konjicah. Ponarejalca so zaprli v Celju. Falzifikati so zelo slabi. Storilec jih najbrže še ni mnogo razpečal.

* Ciri Metodova družba je založila nove razglednice (4 vrste). Cena kosu 1 Din. Trgovci dobe 25 odst. popusta. Naročila sprejema pisarna CMD, Ljubljana, Beethovnova 2.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izdelavo.

POVEČANO SLIKO ZASTONJ

13x18

dobi vsak, kdor kupi pri meni film in ga da kopirati. Poslužite se prilike in poskusite!

Foto Tourist Lojze Šmuc
Miklošičeva c. 6., vis-a-vis hotela Uniona.

Iz Ljubljane

u. Na produkciji Kumarjevega klavirskega oddelka zagrebške akademije v ponedeljek 12. t. m. ob 18. v Filharmonični dvorani izvajajo Zagrebčani skladbe različnih skladateljev: Adamič, Bravničar, Grbec, Logar, Oster, Sturm, dr. Švara, dalje Dugan, Kunc, Papandopolu in Stolcer-Slavenski. Na to produkcijo, ki jo vodi prof. Kumar, opozarjamo vse prijatelje naše glasbene mladine. Sporedi bodo v prodaji po 2 Din v Matici knjižarni.

u. Koncert pevskega društva »Slavice« bo drevi ob 21. v Filharmonični dvorani in ne 11. t. m. kakor je bilo pomotoma objavljeno.

u. Vse pevce in ljubitelje lepega petja vabimo na koncert najstarejšega in zaslužnega pevskega zbora »Slavice«, ki se bo vršil drevi ob 21. v Filharmoniji. Uprava Hubadove župe.

u. Opozarjamo na nocojšnjo produkcijo operne šole državnega konservatorija v Ljubljani, ki bo točno ob 20. v ljubljanski »rami. Nastopijo najstarejši gošči, ki izvajajo oddelke iz posameznih oper, in sicer »Vesela žena windsorske«, »Dinorah« »Snežurica«, »Lohergrin«, »Rigoletto« in »Trubadur«. Sedeži so od 15 Din navzdol na razpolago pri dnevi blagajni v operi in od pol 8. dalje v dramli. Ravno tam se dobi tudi podrobni spored. II. operna produkcija pa bo v torek 13. t. m. ob 20. ravnotako v dramskem gledališču.

Obiskovalci velesejma

Oglejte si krasno razstavo tapetniških izdelkov: couch-zofe, spalne fotelje, otomane I. t. d. v paviljonu »E« št. 52-56.

FRANC JAGER

tapetnik in dekorater, Ljubljana,
Sv. Petra nasip 29. Telefon 20-42.

u. Sokolsko društvo Ljubljana III. poziva članstvo in Sokolstvo naklonjeno občinstvo, da se udeleži 11. t. m. razvija društvenega prapora in nato sprejema, popoldne ob 15. pa javne telovadbe. Po telovadbi velika narodna veselica z godbo, petjem, plesom, srečelovom, šaljivo pesni. Sodeloval bosta pevsko društvo »Bežigrad« in godba Sokola I. Vabljeni vsi! Pokažite svojo sokolsko in narodno zavest. Bežigradska javnost se naproša, da razobesi na ta dan hišne državne zastave.

u. Preporečovalci! V torek 13. t. m. bo predaval g. Evgen Lovšin o starostnem zavarovanju. Predavanje bo ob 20. v Jadranski čitalnici. Udeležba za člane (ice) obvezna. Vabljeni tudi vsi prijatelji društva.

u. Okrožni odbor šentjakobskih krajevni organizaciji JRKD sklicuje za v nedeljo ob 15. uri javen shod pri Vrbcu poleg gasilnice doma na Barju. Na shodu poročata g. nar. posl. dr. Rape in podpredsednik sreske organizacije dr. Cevuder.

u. Krajevna organizacija JRKD za šentpeterski okraj vabi članstvo na društveni članski sestanku, ki bo v soboto ob 8. zvečer v gostini pri »Nacmet« na Šmarinski cesti. Poročal bo nar. posl. g. dr. Stane Rape o političnem položaju ter o drugih perečih vprašanjih. Za člane je udeležba obvezna. Vabijo se tudi prijatelji iz sosednjih organizacij.

u. Tombola za mladino. Ali poznate šolsko mladino naših delavcev, nameščenecv in mladih uradnikov? V tenkih izpranih oblekah, zakrpanih čevljih, bledih lic, sibi ki in suhi so jasna pričča današnjih socialnih razmer. Premalo imajo hrane, premalo zraka. Kdor more dati tej mladini v polnem času mesec dni bivanja v prosti naravi, kdor ji učeži v teh dneh glad s krepko domačo hrano, stori veliko dobro delo. Mestna občina vzdržuje že več let počitniške kolonije na Gorenjskem in ob morju, toda njena redna sredstva v današnjem času ne zadostajo več. Preveč je potrebnih in srce nam je težko, ko ne moremo ustreči vsem. Nekaj sredstev v ta namen hočemo zbrati s tombolo, ki bo 11. t. m. ob 15. na Kongresnem trgu. Dobitki so izredno lepi in mnogo jih je. Ne kupujte pa tablice zaradi dobrot, kupujte jih v zavesti, da bo vsak dinar, ki ga daste, pomagal zaokrožiti lička naše siromašne mladine. V ta namen apeliramo na Vaša srca, sosesčani! — Župan dr. Dinko Puc.

u. Dan Rdečega križa. Krajevni odbor RK bo imel poletni dan RK v nedeljo 11. t. m. v spomin na dan poroke visokih zaščitnikov, Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in kraljice Marije. Od 9. do pol 13. bodo funkcijonarji RK zbirali prostovoljne prispev-

ozki domovini privedlo naključje do gledanja predstavi tudi drugje kot pri nas, v našem gledališču. Smelo trdim, brez bojarni, in sem pripravil vselej zagovarjati svojo trditve, brez pristranosti in z vso stvarnostjo: razvoj slovenskega gledališča, bodisi drame ali opere, je dosegel oni višek, ki dela čast slovenskemu narodu, in ako smo majhni, je to tem večja odlika. Videl in obiskal sem dog malega vsa večja in znamenitejša gledališča Srednje Evrope (prosim, da se mi to ne jemlje za zlo) in tudi jaz sam trdim smelo in jasno, da je slovensko gledališče enako vredno z onim internacionalnim — ako ni v svojem repertoarjem sestavo celo široko-grudneje in višje. Na vsa nasprotna mnenja sem vedno pripravljen odgovarjati, ker sem mnenja, da izkira hvalisanje raznih »Grific Marič« v današnjih letih iz enostavnih slovenske navade, ki hvali tujo robo vselej prd domačo. Kriza teatra je v nas samih. V publiku in v gledališču. Pustimo teatra razvoj, ne dajmo se važni in imenitnejši in delajmo — prosim — pa ne delujmo! Brez procentov na kino, na bale in na vse druge prireditve bo rešena kriza. Vsi oni, ki pišejo, stojajo, zabavljajo in tarnajo in javkajo o krizi, naj plačajo polne cene — in kriza je že rešena.

Pri isihisu sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja

Dobro, fantje! — Če bi radi, bomo semenj obhodili in potem — kot po navadi, malo k Slamiču stopili!

ke in vpisovali nove družtvene člane. Ob 11. se začne promenadni koncert vojaške godbe v Zvezdi. Vsišeni so smotri Rdečega križa. Glavna njegova naloga je vsestransko delo in pospeševanje miroljubnega duha med narodi, duha strpnosti, medsebojnega spoštovanja, razumevanja in vzajemne pomoči. Rdeči križ se trudi duha človečanske ljubezni utrditi med vsemi narodi. V duhu te človečanske ljubezni pomagajo Rdeči križ povsod, kjer je bedni človek v stiski. Ko zavenejo človeštvo elementarne neizgode in ko razsajajo nalezljive bolezni, je RK prvi, ki nudi pomoč nesrečnikom. Nič manj važni niso naloge RK v vojni. Takrat pride njegova samaritanska organizacija do popolnega razmaha: reševanje ranjenecv, negovanje bolnikov in skrb za invalide, vojne vdove in sirote. Pa tudi v posameznih nesrečnih primerih vrši RK vzvišeno poslanstvo: nudi lačnim kosček kruha, oblači siromahe, tolaži obupane in skrbi za zdravje in okrepitev slabotnih otrok. Te velike naloge pa more vršiti le tečaj, ako živa vsestransko podpora naroda. Tudi letos se obračamo do plemenitih src dobrega ljubljanskega prebivalstva: Pomagajte RK vsak po svoji moči! Ne hodite v nedeljo mimo naših nabiralnih miz! Položite majhen dar na oltar ljubezni in usmiljenja! Vpišite se v naše človekoljubno društvo! Naša pisarna je v Wolfovi ulici, Oražov dom, »dvoršče« (telefon 318). Članarina je malenkostna: za rednega člana 20 Din na leto za podpornega pa le 6 Din.

u. Umetniki na žici prihajajo. Za soboto se Ljubljancem spet obeta majhna senzacija: skupina znanih domačih akrobatov bo zvečer ob pol devetih nastopila s svojimi umetninami na žici na šentjakobskem trgu. Žico bodo napeli od šentjakobske šole na stredo hiše trgovca z. Dobeča. Nastopila bosta dva iz znane posavske akrobatske trojice, invalid Stanko Snod, ki je v vojni izgubil roko, in Franc Presetnik — tretji, Ivan Dobovšek je pri volja. Njima sta se pridružila še dva podjetna Celjanka: Franc Adolf in mlada šivilja Justina Mlinaričeva, ki bo na žici namesto z običajnim balancnim drogom vzdrževala ravnotežje s solničnikom. Nekaj za živce bo, ko bo eden tovarišev Mlinaričev prepepel na kolesu po žici. — Velika beda, ki daues duši z brezposelnostjo svet, napravlja ljudi iznajdljive, ko gre za obstanek in za kruh. Ko je pred par leti prinesel znameniti Strohshneider to umetnostno panogo k nam, se je kmalu pokazalo, da je tudi v naših ljudeh dovolj tvegavega poguma in mirnega ravnesja, da se lahko producirajo, na visoki žici. Toda domovina, ki od obdobjanja pada na kolena pred tujim umetnikom, domačemu človeku ni tako rada hvaležna. Vendar upajmo, da bodo tudi naši akrobate deželni pohlave in nagrade, ki jo zaslužijo.

u. Nestanovitni Medard. Sv. Medard patron koscev, je bil večeraj prav nestanovitni. Koscem, ki se že pripravljajo na kosnjo, ni letos naklonjen. Vreme je hladno, menjaje deževno, jasno in sončno. V oddaljenosti okolišč so se večeraj pojavili nalivi in nevihte. Tudi nad mestom je bilo močno oblačno, je večkrat deževalo in nato zopet posijalo sonce za nekaj časa. Hladno in deževno vreme zadnjih tednov je močno zakasnilo zorenje prvega sadja in raznih gozdnih sadežev. Na ljubljanski trg je bil lani ob tem času že velikanski dovoz bosanskih češenj, letos jih še ni. Bosanci iz Brčka so lani za Medardove dneve pripeljali dnevno 10.000 do 15.000 kg češenj. Letos pa je dovoz vipavskih, gorjskih in dalmatinskih češenj prav neznačen. Dnevno znaša le do 1000 kg. Rdečih gozdnih jagod je še prav malo. Zato so še drage, liter kar 10 Din. Lani jih je bilo ogromno. Borovnice tudi še niso dozorele.

u. Poseben vlak na Bled in v Bohinjsko Bistrico. Kdor se želi udeležiti cenenege izleta s posebnim vlakom na Bled in v Bohinjsko Bistrico 13. in 14. t. m., naj se takoj prijavi pri »Putniku« za nebotičnik. Cena vožnje in piknika ob Boh. jezeru stane 49 Din za osebo. Odhod v torek 13. t. m. z glavnega kolodvora ob 5.30 u.

u. Polarna potovanja na Norveško in Severno Ledeno morje priredi »Putnik« skupno s Francosko linijo v času od 7. julija do 2. avgusta in od 5. avgusta do 29. avgusta s francoskim parnikom »Foucauld« (15.000 ton). Prijave za prvo potovanje se sprejemajo do 20. t. m., za drugo do 20. julija. Informacije in prijave pri »Putniku« v Ljubljani.

u. Izredni občni zbor društva »Probu« v Ljubljani bo v soboto 24. t. m. ob 19. v gostini pri Mraku, Rimska cesta 4. Običajni dnevni red.

u. Društvo »Tabor«. Pevski zbor bo imel skupno vajo drevi ob 20. v predstavi telovadnice na realki (Vegova). Veliki prireditvi 28. t. m. in 9. julija sta pred vrati.

u. Občni zbor Osrednje protituberkulozne lige bo v nedeljo 11. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani OUZD, Miklošičeva cesta 20. Vabimo javnost, da se obnega zbora udeleži v velikem številu. Na dnevnem redu bodo tudi kratka predavanja, namenjena širši javnosti, ki jih bo imel g. dr. Ivan Matko, dr. Robert Bauer in dr. Fran Debevec.

u. Klub ljubiteljev športnih psov priredi članom dresurni tečaj za dresuro psov, ki jih bodo člani lahko sami dresirali pod strokovnim vodstvom klubovega dreserja. Informacije se dobe v tajništvo kluba. Dne 6. avgusta priredi klub razstavo psov v mestnem parku v Celju. Prijavnice za to razstavo se dobe osebno ali pisмено v tajništvo kluba (Pražakova 8, 4. nadstropje.)

u. Sokolsko društvo Zg. šiška priredi v nedeljo 11. t. m. ob 16. ob vsakem vremenu na vrtu restavracije Čarman svoj letni telovadni nastop z vsemi oddelki s prostimi vajami in vajami na orodju. Pri tej lepi sokolski prireditvi bo sodelovala tudi godba 40. Triglavskega pešpolka.

u. Še zmerom malinovce. Prejeli smo: Kakor je »Jutro« poročalo, je dal mestni fižik pred dnevi pri vseh ljubljanskih vrtnikih, ko so izdelovali in prodajale z anilinom barvani malinovce, zapleniti vse zaloge. Nekatere teh tvrdk razstavljajo in prodajajo tudi na velesejmu od vzorcev, ki jih je obli in mestu zaplenila. Velesejem je »reprezentativna revija vsega našega gospodarstva, velesejem je manifestacija naše trgovske solidnosti in vsega najboljšega, najbolj izbranega, kar premoreta naša produkcija in naš trg. V interesu na-

V soboto zvečer ob 9. uri mednarodna nočna tekma

SPORTKLUB

(Graz) proti

S. K. ILIRIJA

Igrišče Ilirije.

7311

šega gospodarskega slovesa je, da se življenjske potrebnosti, ki jih zaradi njih bi-gienske neprimernosti oblastva prepovedujejo na domačem, internem trgu, ne bodo svobodno nudile na velesejmu, kjer je naš gospodarstvo izpostavljeno kritiki tudi mednarodnih krogov.

u. Jutri dne 10. t. m. prostovoljna javna dražba moške konfekcije v Prešernovi ulici 54. dvorišče.

u. Ukrajna bo. Gospa Vera Adičičeva je prijavila, da ji je bila tekem pretečenega tedna ukradena iz stanovanja v palači ljubljanske kreditne banke boja v vrednosti 2000 Din. Ukradena boja je bila iz kože kune zlatice, podložena s tamno svilo.

u. Tat v zaboju. Sobarica v družni župana g. dr. Danka Puca Marija Novakova je opazila predvčeršnjem okrog 17.30 v podstrešju vile v Knačevi ulici 13 vse reči razmetane, kovčke odprte, zraven pa je ležala vreča, napolnjena z najrazličnejšim perilom in obleko. Novakova so je brž obrihala, ker se ji je dozdevalo, da je tat še v podstrešju, odhitela na telefon ter pozvala policijo. Vrata v podstrešje je zaklenila in počakala dva stražnika, ki sta kmalu zatem iztaknila v podstrešju neznanca umskega, skritega v zaboju. Potegnila sta ga na svetlo in je mož bil videti kakor zavoj oblike, iz katerega je molol hudo preplašen obraz. Neznavec je bil oblečen kar v tri telovnike in dva suknjici; opasal se je pa z vojaškim pasom, ki ga je tudi našel v kovčegu. Ostalo obleko je spravil v vrečo, ki jo bi odnesel, če bi ga ne bila čisto po naključju presenetila sobarica. Stražnika sta neznanca aretirala. Na policiji je nepridi prav nato povedal, da se piše Franc Lukman, brezposelni čevljarški pomočnik, doma iz Vratiscenca pri Čakovcu. Lukman je že prejšnji dan odnesel na Skodo družine župana g. dr. Puca za okrog 3000 Din razne obleke, zdaj si je je pa spet nabral za okrog 2000 Din in jo zbalal v že pripravljeno vrečo.

PROTI SONČNIH PEG? ORISOL CREME!

u. Zanimiv parček. V Tivoliju so prijeli 24-letnega brezposelnega delavca Melhiorja Pinteriča zaradi vlačugarstva. Dalje so stražniki iztaknili potoci v nekem kozolcu na ljubljanskem polju družbo štiri-h moških, med katerimi je bila tudi 23-letna Marija Frasova, doma iz okolice Ljutomera. Marijo so večeraj zaslišali in našli pri njej tudi nov poročni prstan. Dekle je izpovedalo, da je dobilo prstan od že po-prej aretiranega Pinteriča, ki je veljal za njenega ljubčka. Frasova je naposled priznala, da ima v ruski baraki ob Masarykovi cesti spravičnjih še več predmetov, kakor črn plašč, dva para čevljev in še nekaj oblike, kar vse ji je podaril Pinterič, ki je izredno drzen vlomilec.

Iz Maribora

a. Kako se poživlja in umira Maribor? V mesecu maju je bilo v vseh treh mariborskih katoliških, v evangelijski in pa v pravoslavni župniji rojenih skupno 104 otrok od teh 53 dečkov in prav toliko deklic, umrlo pa je v istem času skupno 77 oseb, in sicer 39 moških in 38 žensk. V maju je bilo poročenih v Mariboru 30 parov.

a. Nezgoda pri kopanju. V sredo popoldne se je pri kopanju v Dravi ponesrečil 13-letni deček realne gimnazije Cvetko Šoštarč, stanujoč ob bregu. Ko je skočil s trampolina v vodo, je priletel na kos ostrega železa, ki mu je razmesarilo stopalo leve noge. Prvo pomoč so mu nudili na reševalni postaji.

a. Prometna nezgoda. Na ovinku Tattenbachove in Kopališke ulice se je pripetila večeraj popoldne prometna nezgoda. Neki kolesar se je zaletel z vso silo v voz mesarja Antona Boršiča iz Studencev. Pri padcu s kolesa se je kolesar hudo poškodoval na glavi, zlomil pa si je tudi kolo.

a. Od doma je pobegnil. V noči na pretekli četrtek je odšel neznan kam od doma mesar Ivan Z. Zadnje čase je živel v zelo težkih razmerah in je večkrat pravil svojim znancom, da bo vse skupaj pustil in odšel po svetu. Ključje od svoje menšnice je zapustil nekemu znanцу s pismom, da odhaja in da ga ne bo nikoli več nazaj.

a. Poskušen samomor. Pri raciji je v noči na večeraj policija aretirala več deklet, ki so se preživljale s tajno prostitucijo. Med njimi je bila tudi neka 20-letna Pepca V., ki je v policijskih zaporih v samomorilnem namenu pogoltnila žabice podvez za nogavice. Ko so jo zjutraj našli nezvestno, so poklicali reševalce, ki so dekle odpeljali z avtomobilom v bolnišnico.

ZVOČNI KINO IDEAL

SAMO ŠE DANES!

HANS MOSER

v burki ugodnih in neugodnih posledic pomlajevanja

MLADOST je SLADKA

Fritz Schulz, Georg Aleksander, Trude Berliner, Ida Wüst, Paul Hörbiger, Adele Sandrock

Ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

PRIDE!

Opereta PAULA ABRAHAMA

Pustolovščina ene noči

izšel prevod enega najnovejših spisov Francosa Mauriac, romana »Kajča zalega« (Le neud de Vipères). Pisatelj kaže vso ostrino svojega opazovanja, moč svojega sloga in značilno tehniko pripovedovanja na zgodbu o človeku, ki se mu poeest tako zakorenini v duši, da mu je važnejša od vsega drugega v življenju, zato postane skopah in ljudomržen, ki se tesno zapira v svoj svet in v njem kakor pajek v svoji mreži trpinči vse, s katerimi se slika. Njegovo ljubosumje je Mauriac odlično razčlenil. Kot kontrast njegove-mu svetu je postavil ženo Izo, eno izmed mnogih, ki ne morejo biti manj ženske kot so po naravi in ki se vendar žrtvujejo svojemu verskemu idealu. — Roman je prevedel dr. Tone Bajec.

Življenjska studija o Guyu de Maupassantu je pravkar izšla v zbirki »Ames et Visages« pri Armandu Colinu. Nje avtor je René Dumesnil.

Filozof Keyserling, pisec znanega dela »Reisstagebuch eines Philosophen«, je izdal pri Stocku v Parizu svojo francosko spisano izpoved »La Vie intime«.

Francoske književne nagrade. »Prix de la Renaissance« je bil letos podeljen Elianu I. Finbertu. Pisatelj, ki stalno biva v svo

Tempo časa zahteva

da ste zavarovani proti nezgodam. Naročite »Jutro«, nezgodno zavarovanje je zastoj pri

Zavarovalnici „TRIGLAV“

Iz Celja

e— stipendije za srednješolce. Ministrstvo prosvete razpisuje 10 stipendij po 2250 Din za one učence višjih razredov srednjih šol, ki bi v velikih počitnicah za mesec dni porabili svoje bivanje na češkoslovaškem v to, da bi se bolje naučili češkoslovaškega jezika in se podrobneje seznanili s češkoslovaško kulturo. Natančnejše pogoje izvedo učenci, ki bi se potežovali za te stipendije, pri ravnateljstvu realne gimnazije v Celju, kjer je treba vložiti prošnje najpozneje do 14. t. m.

e— Lastnikom koles, ki so prijaviteli svoja kolesa pri predstojništvu mestne policije v Celju in prejeli pri tem uradno prometne knjižice, se bodo izdajale evidenčne tabele za bicikle med uradnimi urami proti plačilu 5 Din, in sicer v ponedeljek 12. t. m. za one, ki imajo številko prometne knjižice od 1 do 200, v torek 13. t. m. za številke od 201 do 400 in v sredo 14. t. m. za številke od 401 dalje. Vsakdo naj pripravi s seboj prometno knjižico s potrdilom o plačani taksi za leto 1933. Lastniki biciklov, ki prometnih knjižic še niso prejeli, dobe evidenčne tabele pozneje.

e— Dva poizkusa samomora. V sredo po 15. ko je odhajal prvi vlak s celjske postaje proti Laskemu, je skočila pri kurilnici poleg prvega železniškega mosta na tir gostilničarka Marica M. iz Zgodne. Voda kurilnice je takoj opazila njeno namero, skočila za njo in jo tik pred vlakom potegnila s proge. Obupanka se je kmalu pomirila in odšla domov. Dejanje je izvršila očividno v trenutku duševne zmedenosti. Včeraj okrog 11. dopoldne pa si je 66-letni upokojeni davčni poduradnik Josip S. iz Celja v godbenem paviljonu v mestnem parku zabodel nož, ki ga je bil kupil zjutraj pri nekem brusarju, 14 cm globoko v levo stran prsi, štiri prste pod srce. Kljub temu poškodbi je ostal pri zavesti in je nož, ki si ga je bil zabodel v prsa, zakril z žepnim robcem.

e— Občutna izguba. Včeraj okrog pol 12. dopoldne je izgubil brezposelni rudar Fran Novak iz Sešeh pri št. Pavlu pri Prebodu na poti od pošte po Cankarjevi in Kralja Petra cesti denarnico z 990 Din gotovine in nekim pisnom.

e— V Solčavi in Logarsko dolino bo vozil mestni avtobus izjemoma izpred kolodvora ob 7.40.

Iz Kranja

e— Občni zbor Križka prijateljev Francije. Redni občni zbor bo v petek 16. t. m. ob 20. v lovski sobi hotela pri »Stari pošti« z običajnim dnevnim redom.

Iz Tržiča

e— Tržiška strelska družina sklicuje članski sestanek za nedeljo, 11. t. m. v dvorano hotela Pošta. Sestanek je zelo važen in zato je udeležba dolžnost. Strelšče je skoro dovršeno in se pripravlja njegova slavnostna otvoritev.

e— Podružnici CMD je daroval G. Kušar Franjo v spomin na blagopokojnega g. prof. Vekoslava Spinciča znesek 50 Din. Iskrena hvala!

Iz Zagorja

e— Ustanovni zbor zvezne strelske družine za Zagorje bo 11. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Sokolskega doma. Po pravilih je dobro došel vsak državljan od 18 let. Ljubitelji strelskega sporta vabljeno!

Iz Novega mesta

e— 25-letnica mlinarskega gasilskega društva z razvitim prapora bo v nedeljo 11. t. m. na Mirni. Prireditelj bo pod pokroviteljstvom ministra za telesno vzgojo, ki se te prireditve, kakor poročajo, tudi sam osebno udeleži.

e— Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes in jutri, obkraj ob 20.30, in v nedeljo ob 18.15 in 20.30 zvočni film »Atlantidoc«. V glavnih vlogah Brigita Helmsova in Gustav Diehl. Predigra Zvonček in tednik.

Iz Konjice

e— Priprave za pokrajinski zlet v Ljubljani. Udeleženci ljubljanskega zleta imajo čas za prijavo zaradi železniških legitimacij z železnim znakom samo še do 10. t. m. Istotako se je prijaviti onim, ki reflektirajo na privatna prenočišča in prenočišča v hotelih. Podrobnejše informacije pri starejšini br. dr. Mejaku. Sokolska deca se odpravi v Ljubljano 17. t. m. dopoldne pod vodstvom vadiateljev odnosno vadiateljce.

Iz Ptujja

e— Krajevni odbor Rdečega križa v Ptujju priredi v nedeljo 11. t. m. cvetlični dan v korist Rdečega križa. Prosimo Ptujčane, da ne odklanjajo prodajalci cvetic in da se vsak spomni, čeprav z najmanjšim prispevkom te največje humane organizacije. — Danes jaz tebi, jutri ti meni!

e— Izkaznice za brezplačno vožnjo na veliko infarktacijsko zborovanje v Beogradu se dobijo za mesto Ptuj pri predsedniku krajevnih organizacij g. dr. Salomunu. Zunanje organizacije pa naj prijavi število legitimacij pri predsedniku sreske organizacije g. dr. Senčarju.

e— Kino bo predvajal v soboto ob pol 21. in nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri »Johann Ortel«, škandal na habsburškem dvoru s Paulom Ottom, Karlom Ottom, Karlom Diehlom in Greto Theimerjevo. Dodatek Foksov tednik.

Iz življenja na deželi

PONIKVA OB JUŽNI ŽELEZNICI. V nedeljo 11. t. m. bo po rani šarboj krajevnih organizacij JRKD v novi šoli. Na zboru bo podal narodni poslanec g. Vekoslav Spindler poročilo o političnem in gospodarskem položaju. Popoldne pa bomo imeli tekmo koscev Društva kmečkih fanov in deklet iz Dramelje. Pridite!

ZIRL V nedeljo 11. t. m. zvečer priredi pevski obisk Sokola iz škofije Loke koncert z izbranim sporedom pod vodstvom skladatelja g. Adamiča. Za koncert vlada veliko zanimanje. Vstopnina je samo 4 dinarje. — Javna tombola je razmeroma dobro uspešna. Darovalcem dobikov najlepša hvala!

Gospodarstvo

Finančno gospodarstvo Pokojninskega zavoda za nameščenje

Za redni letni občni zbor, ki se bo vršil 11. t. m. je izdal Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani obširno tiskano poročilo, iz katerega posnemamo naslednje podrobnosti o bilanci in finančnem gospodarstvu.

Imovina

Bilanca zavoda izkazuje za l. 1932. skupno bilanco vsoto 300.6 milijona Din nasproti 257 milijonom v bilanci za l. 1931. Če od te skupne vsote bilančnih aktiv odštejemo knjižno aktivno, vidimo, da je znašala efektivna zavodova imovina 242.7 milijona Din nasproti 218.2 milijona Din v l. 1931. in 191.5 milijona Din v l. 1930., 153.3 milijona Din v l. 1929. in 123.6 milijona Din v l. 1928. V štirih letih se je torej efektivna zavodova imovina povečala za 119 milijonov Din, od 124 na 243 milijonov.

Od zavodove imovine so lani znašale trajne naložbe 219.3 milijona Din nasproti 193.4, 165.2 in 135.4 milijona Din v prejšnjih treh letih. Posamezne postavke trajno naloženega premoženja, kažejo v zadnjih letih naslednje gibanje (v milijonih Din):

	1926.	1930.	1931.	1932.
drž. papirji	14.0	49.7	37.4	32.1
nepremičnine	14.7	25.9	41.4	63.2
posojila	36.8	89.6	114.5	123.9

Naložbe v drž. papirjih so se zadnja leta zmanjšale, to pa je zaradi padca tečajne vrednosti. Če v bilanci za leto 1930. je bilo treba na tečajni vrednosti državnih papirjev odpisati 16.7 milijona Din. V tem letu se je v delno kritje tega odpisa porabila rezerva za tečajne izgube (1.2 milij. Din) od ostanka pa se je v smislu zakona o bilanciranju državnih papirjev krila iz dobička ena petina (3.1 milijona Din), dočim je bil preostanek od 12.4 milijona Din vnesen med aktivna kot »račun tečajne razlike državnih papirjev«.

Letos je zaradi nadaljnjega padca tečajne državnih papirjev nastala potreba novega odpisa od 4.5 milijona Din; razen tega je bilo treba od »računa tečajne razlike državnih papirjev« odpisati nadaljnjo petino (3.0 milijona Din) in tečajno razliko prodanih drž. papirjev (0.3 milijona Din), tako da znaša za tekoče leto vsa tečajna izguba 7.8 milijona Din.

Vrednost nepremičnin se je lani povečala od 41.4 na 63.2 milijona Din. Od skupne vrednosti nepremičnin odpade na zemljišča (Ljubljanska, Split) 1.9 milij. Din, na hiše v Gajevi ulici v Ljubljani (z nebotičnikom) 33.2 milij. Din, na hišo na Miklošičevi cesti v Ljubljani 6.1 milij. Din, na hišo v Gledališki ulici v Ljubljani 4.3 milijona Din, na hiše na Brinju in pod Rožnikom v Ljubljani 3.3 milij. Din, na hišo na Kralja Petra trgu v Mariboru 9.1 milijona Din, in na hišo v Celju 5.4 milijona Din.

Posojila so narasla od 114.5 na 123.9 milijona Din. Od zadnje note odpade na posojila privatnikom 59.1, na posojila banovim odnosno posojila z banovinskim jamstvom 28.4, na posojila občinam 29.6 in na posojila združenim 6.8 milijona Din. Po natčinu kritja pa odpade na posojila prirojeni menici (s 3 podpis) 26.8 milij. Din, na hipotekarna posojila 52.1 milij. Din, na stavbeno kredite 26.0 milijona Din in na posojila z banovinskim jamstvom 12 milijonov Din.

V teku lanskega leta je bilo danih za 4.5 milijona Din novih meničnih posojil, za 9.3 milij. Din novih hipotekarnih posojil in za 3.7 milij. Din novih stavbenih kreditov.

Obrestovanje imovine

Povprečno čisto obrestovanje zavodove imovine se je lani dvignilo; znašalo je 8.5 odst. nasproti 7.9, 8.1, 8.1 in 7.8 odst. v zadnjih letih. Višina povprečnega obrestovanja zavodove imovine je važna zaradi tega, ker temeljijo na njej dane veljavne premije in rente. Samo tedaj, če se bo zavodova imovina stalno obrestovala povprečno po najmanj 6 odst., bo mogel zavod pri sedanjih premijah izplačevati obljubljene rente. Obrestovanje pa mora celo presegati 6 odst., če se naj prenežek uporablja za kritje primanjkljaja, ki je nastal zaradi svoječalnega valoriziranja rent starih rentnikom brez povečanja premijskih rezerv.

Kakor so na eni strani znatni odpisi na račun državnih vrednostnih papirjev povzročili računsko izgubo, tako je na drugi strani posledica nižje vrednosti teh papirjev, da se je njihovo obrestovanje dvignilo lani na 13.9 odst. nasproti 11.9, 9.1 in 8.6 odst. v zadnjih letih. V tej nizki vrednosti državnih papirjev, ki je gotovo le začasna značaja, pa se nahaja neka tiha rezerva.

Nižje obrestovanje beležijo nepremičnine, in sicer 5.4 odst. nasproti 5.8, 6.1 in 6.0 odst. v zadnjih treh letih. Zato pa je ta vrsta naložbe najbolj varna, ker ni izpostavljena valutnemu riziku, pa tudi ne riziku padca vrednosti, kakor to vidimo pri drž. papirjih.

Pri posojilih, ki predstavljajo največji del zavodovih naložb, je znašalo lani povprečno obrestovanje 8.7 odst. nasproti 8.3 odst. v l. 1931. Slika zavodovega gospodarstva v pogledu podeljevanja posojil in v pogledu varnosti nam daje statistika izgub pri hipotekarnih in meničnih posojilih, le pri vlogah v banke je znašala v tem razdobju izguba 18.000 Din, pri depozitu vrednostnih papirjev pa 380.000 Din.

Zaostanki na obrestih danih posojil so se lani povečali; znašali so 1.9 milijona Din nasproti 0.5 in 0.3 milijona Din v zadnjih dveh letih. Od zaostanka v l. 1932. odpade na dolžnike, ki so se poslužili zaščite po § 5.0667 milijona Din, na dolžnike, proti katerim je uvedeno eksekucijsko postopanje, 0.76 milij. Din in na dolžnike, ki jim je dovoljen odlog plačila, 0.5 milijona Din.

Od kratkoročnih naložb je omeniti naložbe pri bankah, ki so lani ob koncu leta znašale 13.3 milijona Din nasproti 14.6 milijona Din ob koncu leta 1931 in 19.2 milij. Din ob koncu leta 1930. Na vloge pri denarnih zavodih odpade po bilanci za leto 1932. le 5.5% vse imovine, dočim so leta 1930. znašale vloge pri denarnih zavodih že 10% zavodove imovine.

Predpisani prispevki
Predpisni prispevki je lani prvič nazadovol: znašal je 29.4 milijona Din nasproti 31.4, 27.4, 24.8 in 20.9 milijona Din v zadnjih štirih letih. To nazadovanje predpisane premije je posledica nazadovanja članstva in njihovih rednih prejemkov. Ponovno pa so zaradi splošne krize lani narasli zaostanki pri plačilu premij, in sicer na 3.0 milijona Din nasproti 2.9, 1.3, 1.2 in 1.4 milijona Din v zadnjih štirih letih. Pri izterjevanju premij zavod ni dovoljeval odlogov in je bilo lani vloženih 740 izvršilnih predlogov za izterjanje premij nasproti 494 v l. 1931. in 270 v l. 1930.

Članstvo in rente
Število zavarovancev v zakonitem in neobveznem zavarovanju je lani nazadovalo na 10.032 nasproti 10.366 ob koncu leta 1931., 9881 ob koncu l. 1930. in 9315 ob koncu l. 1929. Od lanskega članstva je 7235 možkih in 2797 žensk. Skupni zavarovani prejemki članov so lani znašali 456 milijonov Din.

Naglo so se v zadnjih letih dvignili izdatki za rente, kakor nam kaže naslednja primerjava.

	število rentnikov	izplačane rente in drag. dokl.
1926	668	2.640.000 Din
1929	982	4.530.000 "
1930	1107	5.277.000 "
1931	1290	6.240.000 "
1932	1438	7.628.000 "

Rentnikov invalidov je bilo lani 671 (leta 1931. 568), vdov 430 (382) in rentnikov, ki dobivajo vzgojni prispevek 337 (330).

Naša zastava v pomorskem prometu

Kakor smo že pred dnevi kratko poročali, je Zbornica za TOI v Splitu pravkar izdala »Pomorsko statistiko kraljevine Jugoslavije za l. 1932.«, ki je letos izšla v izpolnjenem obsegu.

Promet ladij

Iz te statistike je razvidno, da je lani tudi pri nas nazadovanje pomorskega prometa, zlasti blagovni. V naše pomorske luke je lani došlo 11445 jadrnic in 79.798 parnikov o skupno tonažo 15.79 milijona bruto - registriranih ton nasproti 16.68, 14.98, 14.94, 14.40 in 11.82 milijona bruto - registriranih ton v zadnjih petih letih. Tonaža došlih ladij, ki se je šla v l. 1931. stalno dvigala, je lani nekoliko nazadovala, vendar pa je še večja nego l. 1930. in trikrat večja nego v l. 1923., ko je znašala le 5.70 milijona bruto-reg. ton. To pa seveda še ne pomeni, da naša trgovinska mornarica ne čuti posledic splošne gospodarske depresije. Tudi naše paroplovne družbe preživljajo težke čase, zlasti one, ki se pečejo s svobodno prekomorsko plobo. Padeč svetovnega pomorskega blagovnega prometa na polovico seveda ni ostal brez usodnih posledic za te naše paroplovne družbe, ki imajo v naših lukah mnogo razporejenih ladij. Tripijo zlasti male družbe in baš zadnje tedne ponovno čujemo, da so prišle nekatere naše ladje v inozemstvu na prisilno dražbo.

Promet blaga

Naš pomorski blagovni promet je zlasti zadnji dve leti precej nazadovaval. Blagovni promet naših luk s tujezemstvom in inozemstvom je lani padel na 18.99 milijona kvintalov nasproti 25.01, 28.17, 29.90, 22.35 in 19.27 milijona kvintalov v zadnjih petih letih. Od rekordnega leta 1929. je torej nazadovaval za eno tretjino.

Seveda bi bila kriza za pomorsko plobo še večja, če ne bi zadnja leta prišlo do rastlo preorienteacije našega izvoza v smeri na morje. Kakor smo že pred tedni navedli, je po statistiki naše zunanje trgovine naš izvoz po morju lani znašal 56.3% vsega izvoza nasproti 27.3% leta 1929. Zato je količina izvoza po morju mnogo manj padla nego količina vsega našega izvoza, kar sledi iz naslednjih števil (v milijonih ton):

	vse izvoz	izvoz po morju
1929	5.93	1.45
1931	3.32	1.70
1932	2.40	1.35

1929—1932 — 55% — 7%

mo imeli 10.505 (10.560) jadrnic in 696 (576) jadrnic s pomožnim motorjem in motornih ladij. Skupno s jadrnicami je lani ob koncu leta znašala vsa tonaža naše trgovinske mornarice 391.900 br.-reg. ton, to je za 28.100 ton več nego ob koncu l. 1931. Povojni razvoj naše trgovinske mornarice kaže naslednja elika:

	br.-reg. ton
1921	124.500
1923	146.200
1925	190.700
1928	296.800
1930	346.200
1931	363.900
1932	391.900

Od uedinjenja se je torej tonaža naše mornarice že vsak kot poltrijla.

Gospodarske vesti

— Nadaljnji padec indeksa cen. Narodna banka je pravkar objavila svoji indeksi cen v trgovini na debelo, ki kaže ponovni padec. Po lahnm dvigu v početku bek. leta, je naš indeks cen že v marcu padel od 68.4 na 67.9, v aprilu na 66.3, v maju pa je zdrknil na 61.9, tako da je bil za polovico točk: nižji nego v marcu prejš. leta.

— Hranilne vloge pri Poštni hranilnici so tudi pretekli mesec nadalje narasle, in sicer za 8.5 na 482.3 milijona Din, tako da znaša sedaj skupni prirastek od početka leta 39.6 milijona Din, od pričetka leta 1932 pa 148 milijonov Din. Vloge po čekovnih računih so znašale ob koncu maja 884 milijonov Din nasproti 879 milijonom ob koncu lanskega maja.

— Dobava petroleja. Dne 12. t. m. se bo vršila pri intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 2400 l petroleja. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave podzemnega telefonskega kabla, do 3. julija glede dobave 100 komadov platnenih oblek za aviatike, do 4. julija pa glede dobave 100 komadov volnenih sviterjev, 100 komadov volnenih hlač in 100 komadov volnenih šalov.

Borza

8. maja.

Na ljubljanski borzi je danes deviza New-York ponovno nekoliko popuščala, dočim je ostala deviza London stalna. Trsti notira nekoliko višje, Berlin pa je popustil. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali po 8.85 (v Zagrebu po 8.75, v Beogradu po 8.90, 8.80).

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda stabilna in notira 195 — 196 brez prometa. Tudi v ostalih državnih papirjih ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2307.63 — 2318.99. Berlin 1327.92 — 1338.72, Bruselj 799.13 do 803.07, London 194.14 — 195.74, Milan 297.96 do 300.36, New-York kabel 4763.60—4791.83, ček 4741.60 — 4769.86, Pariz 225.85—226.97, Praga 170.67 — 171.53, Curih 1108.35 do 1113.85.

Zagreb. Amsterdam 2307.63 — 2318.99. Berlin 1327.92 — 1338.72, Bruselj 799.13 do 803.07, London 194.14 — 195.74, Milan 297.96 do 300.36, New-York kabel 4763.60—4791.83, ček 4741.60 — 4769.86, Pariz 225.85—226.97, Praga 170.67 — 171.53, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.38, London 17.53, New-York 428.50, Bruselj 72.15, Milan 26.925, Madrid 44.20, Amsterdam 208.25, Berlin 130.15, Dunaj 57.50, Stockholm 90.25, Oslo 88.75, København 78.75, Praga 15.40, Varšava 58, Bukaršta 3.08.

Dunaj. (Tečaj pri priv. kliringu.) Beograd 11.42, London 30.65, Milan 46.98, New-York 742.41, Pariz 35.49, Praga 25.39, Curih 178.78, 100 S v zlatu 127.49 S pap.

Efektii

Ljubljana. Vojna škoda 195 — 200, 7% investicijsko 42.50 — 43.50, 7% Blair 31 den., 8% Blair 32.50 den., 7% Drž. hipotekarna banka 47 — 50, 4% agrarne 25 — 27, 6% bežlusk 32 — 33.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 195 — 196, 7% investicijsko 42.50 — 43, 4% agrarne 25 — 27, 7% Blair 31.50 — 32.50, 8% Blair 32.50 den., 7% Drž. hipotekarna banka 47 — 50, 6% bežlusk 32 — 32.50; bančne vrednote: Narodna banka 3700 do 3900, Priv. agrarna banka 216 den.; industrijske vrednote: Sečrarna Osijek 140 den., Trbovlje 175 bl., Isis 30 bl.

Beograd. Vojna škoda 195 zaklj., 7% investicijsko 43.50 — 44, 6% bežlusk 32.25 zaklj., 8% Blair 34 bl., 7% Blair 32.50 bl., 7% Drž. hipotekarna banka 46 — 47, Narodna banka 3800 zaklj., Priv. agrarna banka 218 zaklj.

Dunaj. Trboveljska 15.95, Alpine - Montan, 13.30.

Blagovna tržišča

LES.

+ Ljubljanska borza (8. t. m.) Tendence za les mlačna. Zaključen je bil 1 vagon bukovec.

ZITO

+ Chicago, 8. junija. Začetni tečaji: Pšenica: za julij 74.75, za september 76.125, za december 78.50; koruza: za julij 44.50, za september 47.125; oves: za julij 26.25, za december 29.625; rž: za september 62.625 za december 64.875.

+ Ljubljanska borza (8. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Nudijo se (vse za slovensko postajo) platilo 80 dni: pšenica (po mlevski tarifi): baška 76 kg po 277 do 282.50, baška 77 kg po 295—297.50; koruza (po mlevski tarifi): baška promptna po 112.50 — 115, za maj po 120—122.50; moka: baška 0+ po 425 — 430, banatska po 435 — 440.

+ Novosadska blagovna borza (8. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 81 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, sremska, gornjebaška, srednjebaška, baška ladja Begej 207.50 — 210; baška postika, baška ladja Tisa 210 — 212.50; gornjebaška 205 — 207.50. — Kuruza: baška, sremska 62 — 64; za junij-julij 66—68; alavonska 65 67; banatska 60 — 63; baška ladja Sava ali Begej 67—69; ladja Tisa ali Dunav 68—70; baška, okol. Sombor 63 — 65. Oves: baški, sremski, slavonski 90 — 92. Jeleni: baški, sremski: 64/65 kg 95—97.50. — Mladina: 66/67 kg 100—102.50. Moka: baška in banatska 0+ in 0+gg 340 — 355; 2+ 320 — 330; 3+ 300 — 315; 4+ 280 do 285; 5+ 180 — 190; 6+ 65 — 67.50. — Otrobi: baški 52.50 — 57.50.

+ Rudimpeštanska termična borza (8. t. m.) Tendence čvrsta promet srednji. Pšenica: za junij 11.97 — 12.00, za oktober 10.88 — 10.89; koruza: za julij 7.92 — 7.94, za avgust 8.14 — 8.15.

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
Zagreb, Gajeva ulica št. 31. Telefon 73-35.

Zajamčeno čiste sobe po 25 do 35 Din. Pravašna domača kuhinja. Izbrana parava vina. Veik in blagor. Pri bivanju preko 24 ur 15% popusta. — Priporočila ee lastnik DJURO PAJIC. 261/a

Iz življenja in sveta

Francija proslavlja svoje najnovejše zmagovalce v zraku

Letalca Couzinet in Manuel, ki sta preletela južni Atlantik od vzhoda proti zapadu in nazaj, sta bila na letališču Le Bourgetu svečano odlikovana s križcem Častne legije. Na sliki daje letalski minister Pierre Cot Manuelu tradicionalni poljub, preden mu izroči visoko odlikovanje

Ljudje iščejo zaklade

Pravljice iz starih časov v nemajo neprestano ljudi, ki bi radi hitro in izdatno obogateli

V vseh časih so živeli ljudje, ki so skušali »popraviti« svoje finance na račun starih izročil o zakopanih in potopljenih zakladih, nikoli pa ni bilo takšnih lovcov za srečo toliko, kakor v naših dneh. Časopisne kronike nam poročajo skoraj vsak dan o velikopoteznih poskusih, da bi se dvignili zakladi iz starih potopljenih ladij, nedavno tega je organizirala celo sovjetska vlada z vsemi sredstvi moderne tehnike opremljeno ekspedicijo, da bi poiskala v Bajkalskem jezeru ogromen zaklad, ki so ga pred mnogimi leti potopili v to jezero neki kaznenci.

Isto tako z vsemi pridobitvami moderne tehnike bo opremljena neka angleška ekspedicija, ki se je odpravila na Kokosove otoke v Indijskem oceanu (znani so po uničenju nemške križarke »Emden« med svetovno vojno), kjer leži baje pravljica zaklad v vrednosti nad 2 milijardi dinarjev. Pred kratkim je organiziral neki angleški odvetnik podobno ekspedicijo na vulkanski otok Trinidad, 2300 km od brazilske obale; na tem otoku so pred davnimi časi zakopali morsk razbojnik neznansko množino zlata in srebra, ki so ga napopali po bogatih cerkvah južnoameriških španskih naselbin. Ekspedicija je šla na delo z velikimi vrtnimi stroji in je razstrelila tisoče ton skalovja z dinamitom, a ni našla niti sledu o tem zakladu. Pozneje je isto tako brez uspeha stikala po majhnem otoku južno od Madeire, kjer je leta 1804 neka uporna ladijska posadka zakopala baje zaklad 400.000 funtov v zlato.

Na Filipinih iščejo ameriški vojaki še vedno zaklad, ki ga je zakopal pred 160 leti, ko so Briti zasedli Manilo, neki kitajski milijonar. Med drugimi dragocenostmi je v tem zakladu baje tudi največja in najkrasnejša biserna ogrlica, kar jih je kdaj svet videl. Na Antilih brskajo ameriški potapljači za pravljicnim zakladom znamenitega pirata Henryja Morgana. Ta zaklad je baje v neki jami, ki je bila nekoč nad vodo, a ji je vhod sedaj več nego 30 m pod gladino. Nekje v bližini Panamskega prekopa ležijo baje tudi velikanske množine srebra, ki jih je angleški pomorščak Francis Drake odvel Špancem.

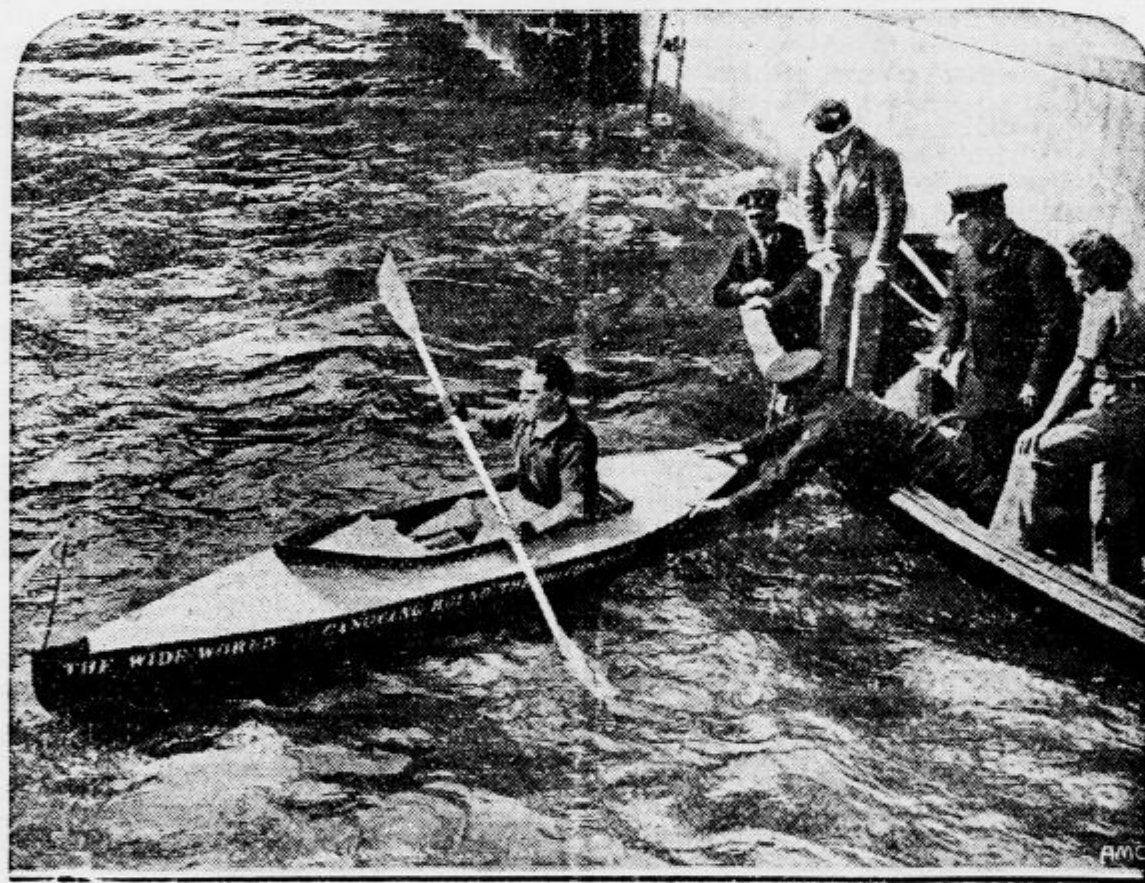
Ko je 1758. divjala obsejna vojna med Novo Anglijo in Novo Francijo (v Kanadi) in so Francozi hudo pritiskali na angleškega generala Montcalma, je ta kolonistom zapovedal, naj spravijo vse svoje dragocenosti v vreče iz živalskih kož in jih odpeljejo po reki Sv. Karla. Ta zaklad mora ležati nekje ob tej reki, v bližini majhne katoliške cerkve, tako je ugotovil vsaj neki quebeški Francoz na podlagi stare listine. Toda ko se je lotil iskanja tega

zaklada, ga ni mogel nikjer najti, ker se je pokrajina tam okoli med tem časom zelo spremenila.

Pred kratkim je zadel neka ameriška filmska igralka, ki je sodelovala v podmorskem prizoru, da dnu morja na staro skrinjo. Opozorila je na to poklicne potapljače iz filmske ekspedicije in ko so ti skrinjo dvignili na dan, so našli v njej veliko množino španskih zlatih dublonov iz leta 1790. Neki Američan je našel pred nedavnim tri vreče zlatih iz 17. stol. in deset palic srebra, ko je preiskoval razvaline stare podzemne kapele v Mehiki.

Kakor v prejšnjih letih se je odpravilo in se odpravlja tudi letos veliko število ekspedicijskih, da bi poiskale pravljicne zaklade, ki so jih jezuiti zakopali baje v raznih krajih Bolivije. Te zaklade cenijo na 2 milijardi dinarjev.

Za prvenstvo v vožnji z zločljivcem

Londončan mister Molan hoče prekositi z vožnjo okrog britskega otočja rekord za vožnjo z zločljivim čolnom, ki ga ima ta čas s 400 miljami neki Nemec. Podjetje je baje tako nevarno, da ni hotela nobena zavarovalnica sprejeti rizika. Ko je 20-letna Nemka Fridel Meyerjeva čula o namenu mistra Molana, se je tudi ona odločila, da poskusi svojo vztrajnost na isti progi. O izidu te zanimive tekme bomo še poročali, saj je tudi pri nas že precej navdušenih ljubiteljev lepega in drznega sporta z zločljivci. Lahko bi jih bilo še več in lahko bi prvenstvo v tej stroki imeli mi, kajti nikjer na svetu ni zanj toliko primernih vod kakor pri nas!

Vročina v Londonu

Ze več nego trideset let ne pomnijo na Angleškem za začetek junija takšne vročine, kakršna je nastopila tam te dni. V Londonu je kazal termometer 30 stop. v senci. V mnogih krajih je sončarica zahtevala smrtno žrtve. Od 30.000 otrok, ki so se udeležili neke katoliške procesije v Liverpoolu, jih je moralo 500 zaradi vročine v zdravniško oskrbo. V Londonu in njegovi okolici ni bilo še nikoli toliko požarov kakor zadnje praznike.

Španski princ se odpoveduje

Najstarejši sin bivšega španskega kralja Alfonza XIII., 26-letni infant Alfonso, se bo v bližnjih dneh s pristankom svojih staršev poročil civilno z mlado Kubanko Edelmira Oejo. S tem meščanskim zakonom se princ po hišni ustavi španske kraljeve rodbine odpoveduje pravici do prestolonasledstva, kakor je to storil te dni vnuk bivšega nemškega cesarja Viljema.

Afganski poslanik v Berlinu

Sirdar Mohamed Aziz Kan, ki ga je v poslanski palači ustrelil 26-letni afganski nacionalistični študent. Atentator se je dal mirno prijeti in je izjavil, da je storil svoje dejanje zato, ker je poslanik, brat afganskega kralja, pomagal svojo domovino »prodati Angležem«.

Krvno, kožno in živčno bolni, dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice urejeno prebavo. Specijalni zdravniki silnega slovesa spričujejo, da so z učinkom staro preizkušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pravkar izšla številka ilustrovane tedenske revije

ŽIVLJENJE IN SVET

vsebuje naslednje zanimivosti:

Naslovna slika: PETER ZMIK: JUTRANJE SONCE

Slika na ovitku: LUZIŠKA SRBKINJA

L. Mrzel-Frigid:

PETER SE ZBUDI V ŽIVLJENJE (12)

Dr. Avgust Korbar:

O RAKU (3)

Dr. Vlad. Travner:

ZGODOVINSKO DRUŠTVO V MARIBORU (3)

TEPE GAVRA, NAJSTARŠE MESTO NA SVETU (kr)

Lewis L. Lawes:

ŽIVLJENJE IN SMRT V SING SINGU (23)

POMEMBNE OBLETNICE

SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

Tone Čufar:

MIŠKO IN KRALJICA PLESA (1)

HITRA DIAGNOZA NOSECNOSTI (m)

BENEŠKI MOST (ju)

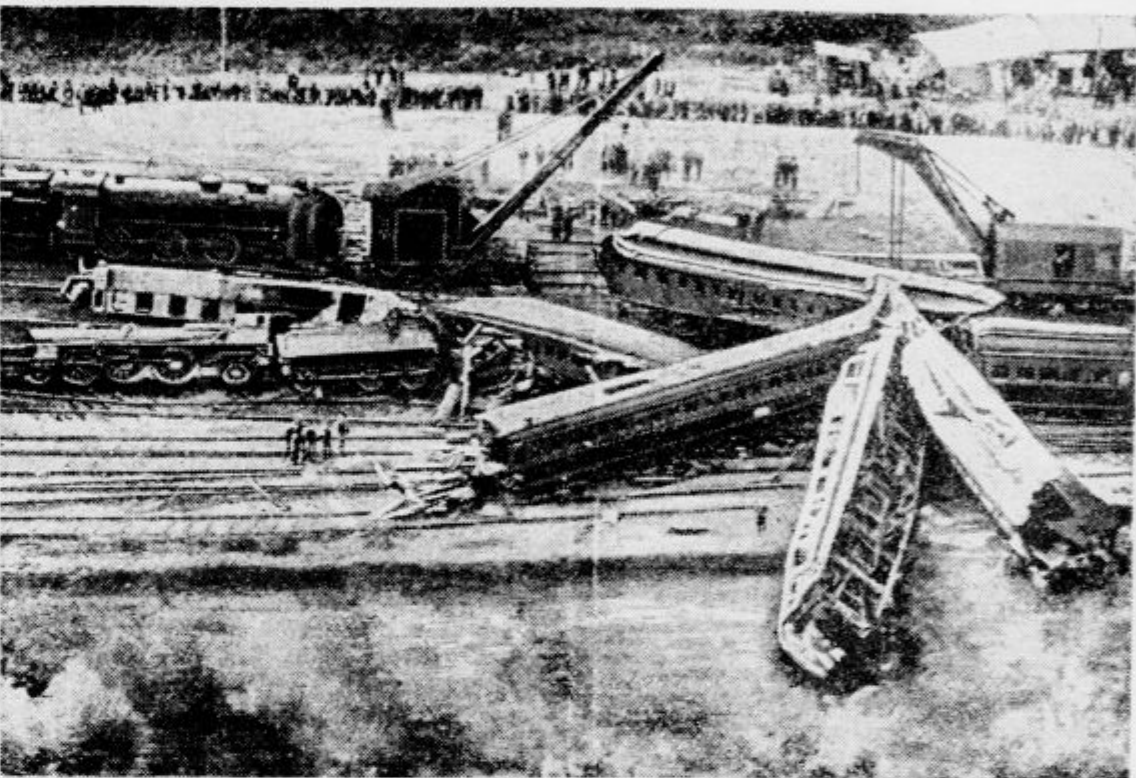
Frank Buck:

DOŽIVLJAJI V DZUNGLI (23)

KOLIKŠNO STAROST DOSEŽEJO RIBE — ELEKTRIČNA PROVODNOST POSAMEZNIH DELOV TELES — MERE PRI PRVOTNIH NARODIH (k) — ELEKTRONKE Z MRZLO KATODO — NEMCI IN ARIJSKO PLEME — V SHAKESPEAROVEM ROJSTNEM MESTU (A. D.) — RANZ DES VACHES (A. D.) — KACJE ZGANJE (k) — CLOVEK IN DOM (Preprost slog hišne oprave je zmerom moderen) — VAZNOST MATERINEGA MLEKA — SAH — TISOČLETNA TISA — ZA MISLECE GLAVE — Na platnicah: KAKŠNE SO NEMŠKE ŽENŠKE — NOVA TVRDKA — ANEKDOTE — HUMOR

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko ter stane trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—. Posamezne številke Din 2.—. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knaflijeva ul. 5.

Strašna železniška katastrofa pri Nantesu

Pogled na razbite vagone brzega vlaka, ki se je iztril za binkošne praznike zaradi nepazljivosti strojevodje. Katastrofa je zahtevala 15 človeških življenj in preko 100 ranjenih. Isti dan je bilo na Francoskem še več železniških nesreč

Toscanini obsoja hitlerjevsko Nemčijo

Pred dvema mesecema je največji med živčnimi dirigenti, Toscanini, v družbi z desetimi drugimi svetovno znanimi glasbeniki naslovil na Hitlerja pismo, naj bi ustavil politično in versko preganjanje umetnikov v Nemčiji. Na to pismo je Hitler enostavno molčal, pač pa je vodja nemškega radija nekoliko dni pozneje odredil, da nemške brezžične postaje v bodoče ne smejo več prenašati plošč in koncertov oz. skladb teh glasbenikov. Navzlic temu so uradni krogi kmalu potem objavili, da bo Toscanini dirigiral na slavnostnih predstavah v Bayreuthu, kakor se je bil prvotno namenil in za kar se je bil zanimal ves kulturni svet. Po dveh mesecih čakanja na Hitlerjev odgovor pa je Toscanini sedaj poslal vdovi po Siegfriedu Wagnerju pismo, v katerem pravi, da je upal na spremembo mučnih dogodkov, ki so ga boleli kot umetnika in človeka. Ker se to ni zgodilo, se mora odpovedati svojim nameravam nastopiti v Bayreuthu. To je za Bayreuth težak udarec, ki ga ne bodo mogli ublažiti z nobenim nadomestilom, a je tudi huda moralna klobota za današnje nemške mogočnike, ki so mislili, da je mogoče moža, kakršen je Toscanini, enostavno ignorirati. Zanimivo je, da je podobno moralno kloboto z njegove strani dobila tudi fašistična vlada njegove domovine, ki je isto tako mislila, da more umetnika svetovnega slovesa po mili volji prisiliti v jarem nestrepnega hipernacionalizma. Kaj bo storil slavni dirigent sedaj, še ni znano. Bržkone se bo odzval povabilu Dunajskih filharmonikov, ki so pritegnili k sebi že celo vrsto v Nemčiji preganjanih dirigentov, med njimi tudi znamenitega Otona Klempererja, ki ga je Hitlerjev režim pravkar spodil iz Nemčije.

Kovčegi na kolescih

Neka angleška tvrdka za turistovske potrebe naznanja v londonskih dnevnih nov izum v tem področju. »Prepričani smo, da bodo turisti stalno kvarili veselje in jim po nepotrebnem povzročali nove stroške. Zdale je ta nadloga premagana. Uživati boste lepe dežele kakor nikoli prej.« Tvrdka je namreč odkupila izumitelju svojevredno idejo: kovčege na kolesa. Drobnja zaklopna kolesa bodo dovoljevala vsakemu potniku, tudi dami ali otroku, z lahkim premikanjem najtežje kovčege. Tvrdka pravi, da bodo kmalu tudi železnice uvedle pri vagonih posebne mostiče za kovčege. Nosači bodo gotovo novi izum preklinjali.

Nepriporočljiva žlahta

Kakor poročajo listi iz Belgijskega Konga, so tam oblasti pri iskanju nekega izgnanega zamorskega delavca prišle do senzacionalne ugotovitve, da je postal žrtev ljudožrstva — pa še kakšnega! Možakar je bil obiskal v svojem domačem kraju ta sta in tašča. Ko je dospel tja, ga je tast enostavno ubil in spekel, vsa družina se je nekoliko dni mastila z mesom ubogega zeta. V bližnji reki so našli samo še nekoliko obranih kosti. Kanibalsko družino so aretirali. S tega zrelišča gledano, je pač tudi najbolj »ujedljiva tašča« v Evropi pravi angelček...

Razstava kitajskega slikarstva

V Parizu so otvorili razstavo kitajskega slikarstva, ki obsega samo portrete žensk iz dinastije Sing. Portreti te vrste so zelo redki in se odlikujejo po posebnih dražestih, kar nam dokazuje že ta objavljena slika.

Anekdota

Pred nekim angleškim sodiščem se je vršila obravnava zaradi nekega primera volilnega podkupovanja.

»Vi torej pravite, se obrne sodnik k pričel, da ste prejeli od konservativcev 30 šilingov in od liberalcev isto vsoto, da bi volili zanje?«

»Da!«

»In kako ste nazadnje volili?«

Priča užaljeno: »Tako, kakor mi je zapovedovala moja vest...«

Vsak dan ena

»Kaj, kje stojim? — V telefonski celici vendar!«

Tat

Že večkrat so mi rekli: »Ker ste satirik, bi morali namesto zabavnih zgodbic napisati nekaj ostrega o tatovih, špekulantih in lopovih. Udarite po njih, brez usmiljenja!«

Tako bom poskusil obravnavati takšno zadevo. Tatvina se je primerila v našem konsumu. Tam je bilo dosti blaga. V izloži so ležale race, dišeč holandski sir, damske nogavice, kolinska voda, cigarete. Vse te stvari so nekoga zamikale. Skratka, ponoči se je splazil tat do zadnjih vrat, jih prežagal, dvignil zapeh in pošteno gospodaril po prodajalni. Čuvaj pa, ki je sedel pred vrati, je spal in ni ničesar opazil. Imel sem zmešane sanje, je pripovedoval pozneje, za drugače nisem ničesar slišal. Čuvaj je neprestano stopal po prodajalni sem in tja in vsakega rotal, naj ga ne pusti na cedilu.

Upravnik je dejal: »Bodi brez skrbi.« Toda čuvaj je tam stal in postajal čedalje turobnejši. Po vsem videzu ga je žalostilo najbolj to, da je tat odnesel toliko blaga.

»To mi je nerazumljivo. Drugače imam tako rahel spanec in tudi noge sem stegnili preko vrat. To je vendar nemogoče, da bi mogli preko mene spraviti dve vreči sladkorja.«

»Imaš pač trdno spanje, ti pasji sin,«

je dejal upravnik.

»Ne, da so toliko ukradli, to je nemogoče. Gotovo bi se bil zbudil,« je odvrnil čuvaj.

»Torej,« je dejal upravnik, »napravili bomo zapisnik in potem bomo videli, kakšno škodo si dal prizadeži državi.«

V prisotnosti milice so pričeli sestavljati zapisnik. Seštevati so in primerjali. »Zapišite,« je dejal upravnik, »devet pudov skadkorja v kockah. Ena in šestdeset zavojčkov cigaret. Dva tuceta damskih nogavic. Osem klobas.«

Hipoma se je oglasila blagajničarka: »Zapišite, da so pobrali iz blagajne sto dva in trideset rubljev in da manjkajo trije kopirni svinčniki in ene škarje.«

Pri teh besedah je pričel čuvaj naravnost kruliti. »Odvedite čuvaja,« je prosil upravnik milico, »s svojim kruljenjem nas samo moti.«

»Čušeš, striček,« se je obrnil miličnik do čuvaja. stopi rašči domov. Če te bomo potrebovali, bomo že prišli poté.«

Tedaj se je oglašil iz sosedne sobe knjigovodja: »Imel sem na steni svilen ovratno ruto in ta sedaj manjka. Prosim, zapišite še to, ker bom zahteval povračilo za izgubo.«

»Ti gnoj!« je zavpil čuvaj nenadoma. »Tvoje rute pa nisem odnesel. In osem klobas tudi ne. Hočete norce briti z mano? Vzel sem natanko dve klobasi.«

Mriška tišina.

»Zlodej vas odnesi,« nadaljuje čuvaj.

»Vse priznam. Jaz sem kradel. Toda jaz sem pošten človek. Upira se mi, kako se tu sestavljajo zapisniki.«

»Tak tako, ti lopov si se splazil v prodajalno?« je vprašal neki miličnik.

»Da, jaz sem se splazil,« je bil čuvajev odgovor. »Toda denarja, ki škarjam in rute se nisem dotaknil. Vzel sem samo pol vreče sladkorja, tucat ženskih nogavic in dve klobasi. Takšne lopovščine vendar ne bom trpel na svoje ime.«

»Seveda, lahko smo se tudi zmotili,« je menil upravnik. »Tako bomo vse še enkrat pregledali.«

»Kakor sem pravkar opazila,« je dejala blagajničarka, »je denar zlezal pod papirje. Ni ga torej ukradel. Manjkajo samo še škarje. Ah, tukaj so.«

»Ruto sem tudi našel,« je sporočil knjigovodja. »vtaknil sem jo bil v žep.«

»Popravi« zapisnik,« je dejal upravnik. »Manjka res samo pol vreče sladkorja.«

»Lopov, prestej vendar tudi klobase!« je zavpil čuvaj. »Drugače se ne bom mogel obvladati! Teta Njuša mi je za pričo.«

Čez nekaj časa so ugotovili dejanski stan in izkazalo se je, da je bilo ukradenega res samo toliko, kolikor je navedel čuvaj. Prijeli so ga in odvedli na policijo. Teto Njušo so tudi prijeli. Pri njej so našli ukradeno blago. Vse so ji odvzeli, razen ene klobase, ki jo je bila med tem snedla.

